

Arbetsmiljöverket

Osund konkurrens

Kistamässan: Restaurangbranschen 2017

Innehåll

- Om undersökningen
 - Bakgrund och syfte
 - Genomförande
- Resultat
 - Beställare/Upphandlare
 - Anbudsgivare/Arbetsgivare
 - Arbetstagare
- Slutsats
- Bilaga: Öppna svar i Word

Om undersökningen

Bakgrund och syfte

- Regeringen har uppdragit åt Arbetsmiljöverket att under 2015-2018 stärka tillsynen av företag som bryter mot arbetsmiljölagen för att få konkurrensfördelar. För att ta reda på intressenternas vilja och förmåga att medverka för hållbart och sunt arbetsliv behöver Arbetsmiljöverket därför delta i olika sammanhang såsom vid olika mässor, seminarier etc. Syftet med denna undersökning är att ta reda på attityder och beteende inom transportbranschen.

Genomförande

- Målgruppen är deltagare på Restaurangmässan på Kistamässan februari 2017. Tre målgrupper ingår:
 - Beställare/Upphandlare
 - Anbudsgivare/Arbetsgivare
 - Arbetstagare
- Metoden för genomförandet var intervjuer via surfplattor som delades ut vid Arbetsmiljöverkets monter på mässan. Totalt genomfördes 114 intervjuer fördelade efter 4 upphandlare, 64 anbudsgivare och 46 arbetstagare.
- Undersökningen genomfördes 1 – 2 februari 2017.

Övrigt

- Öppna svar redovisas i sin helhet per avgivet svar i Word.
- Diagrammen visar andelar av dem som besvarat respektive påstående. Avrundningar kan göra att resultatet inte alltid summerar till 100 procent.

Resultat – Beställare/Upplhandlare

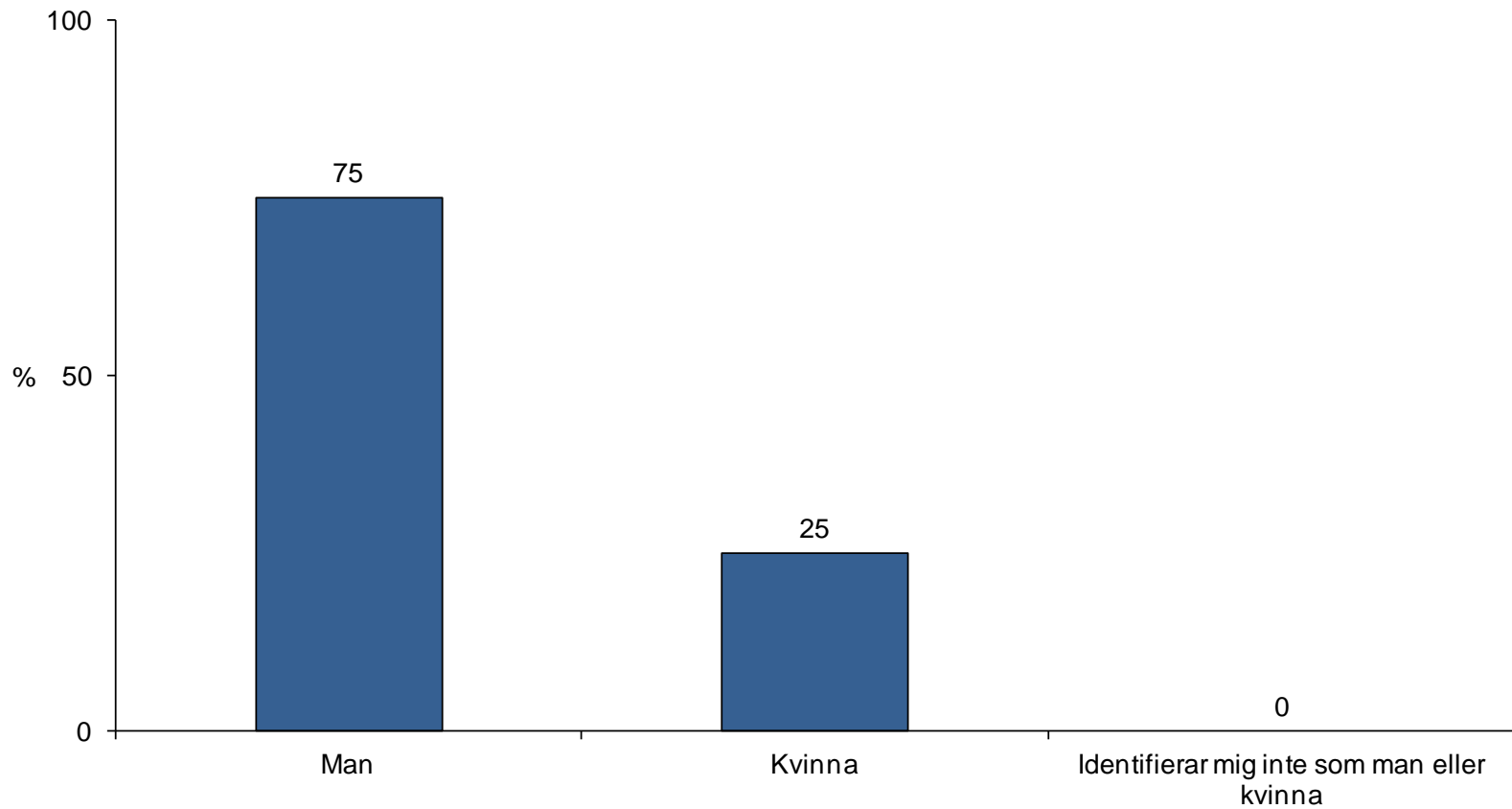

Resultat – Om respondenten

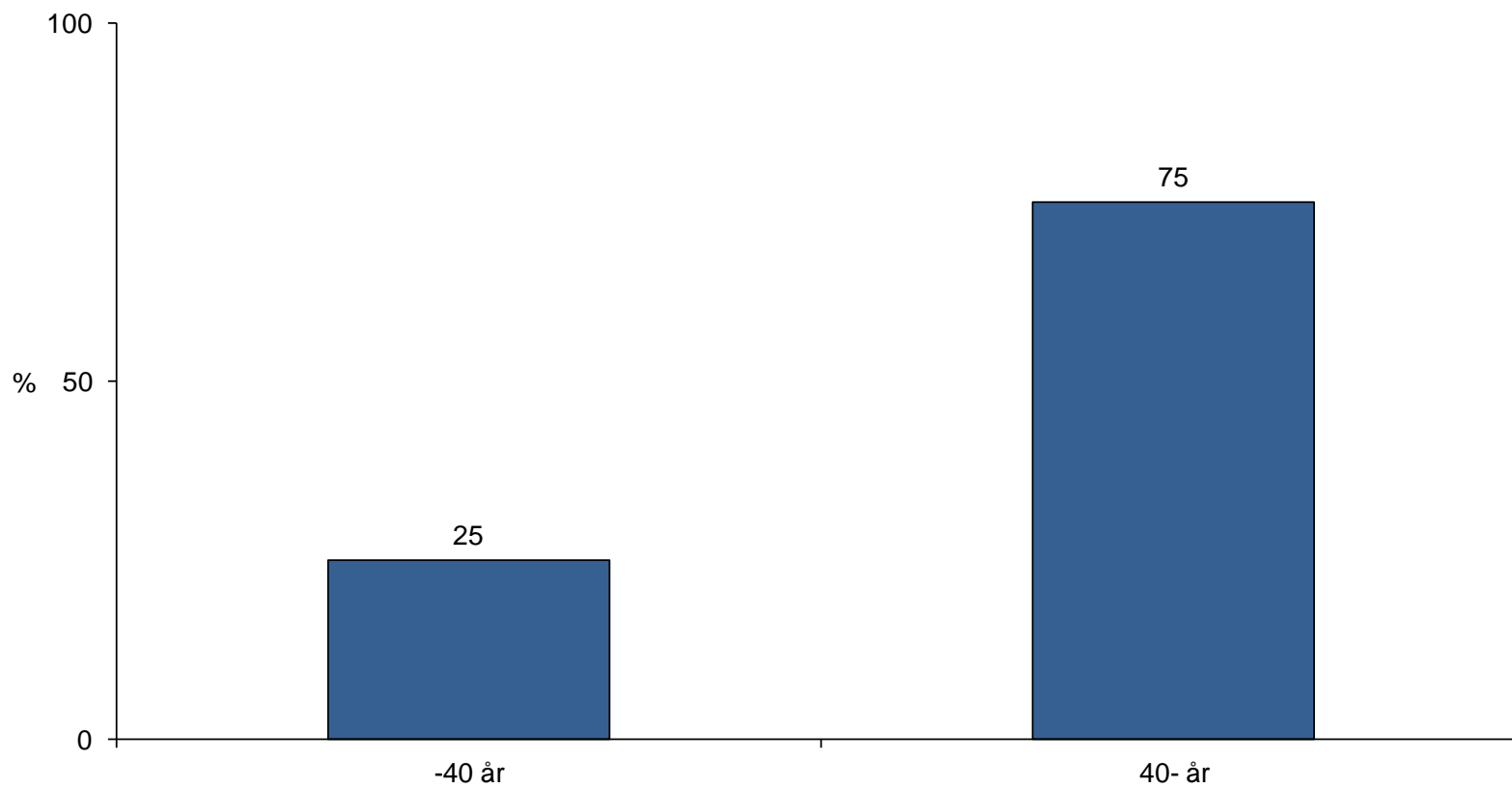
Sammanfattning: Respondenterna

- Respondenter i målgruppen är 75 procent män. (OBS! endast 3 svar)
- 75 procent är över 40 år. (OBS! endast 3 svar)
- 4 procent är upphandlare.
- 75 procent är ägare i det företag/organisation som de representerar. (OBS! endast 3 svar)
- 25 procent av organisationerna som respondenterna representerar har fler än 50 anställda. (OBS! endast 1 svar)

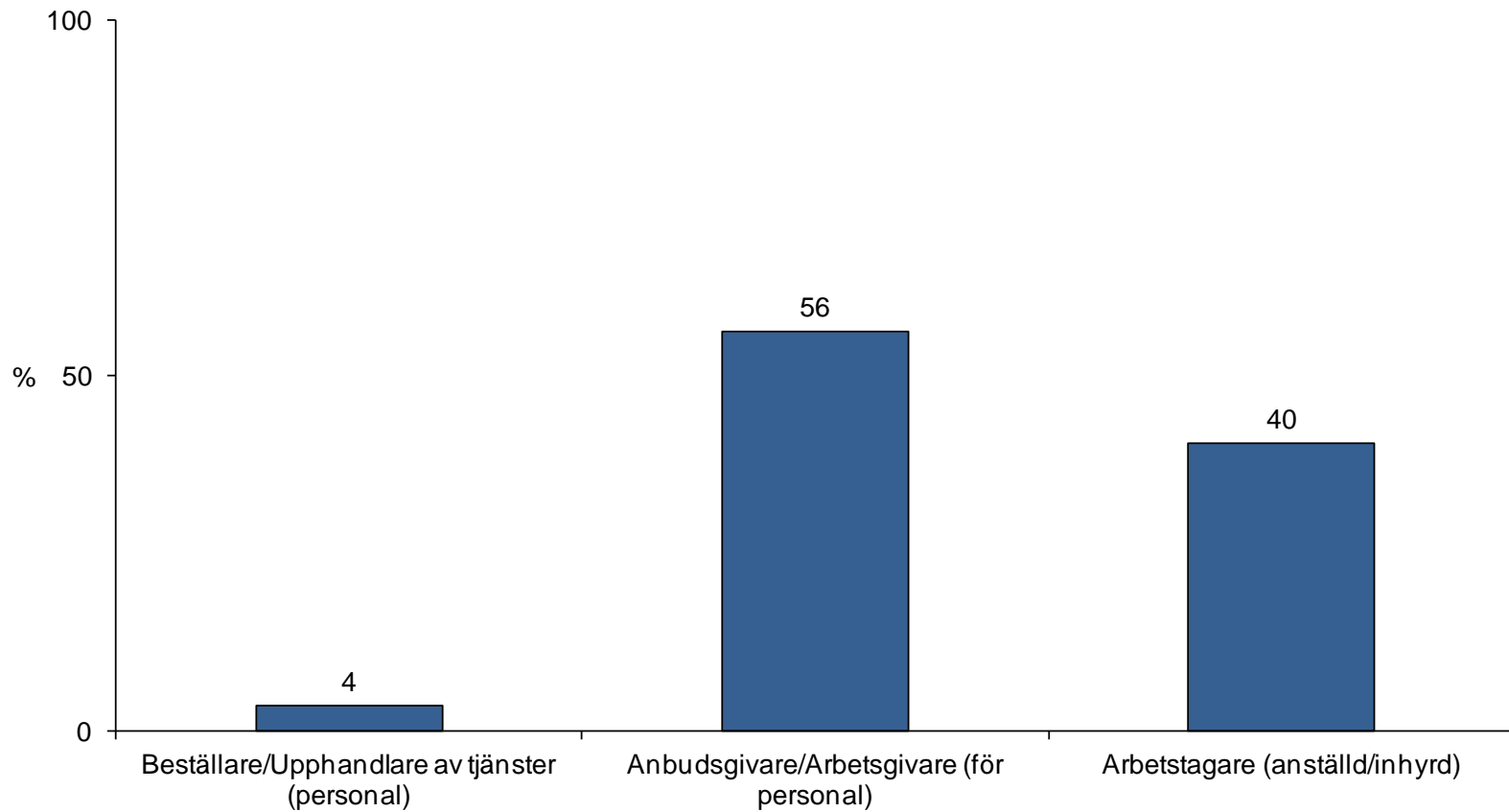
Är du... (Bas: 4)

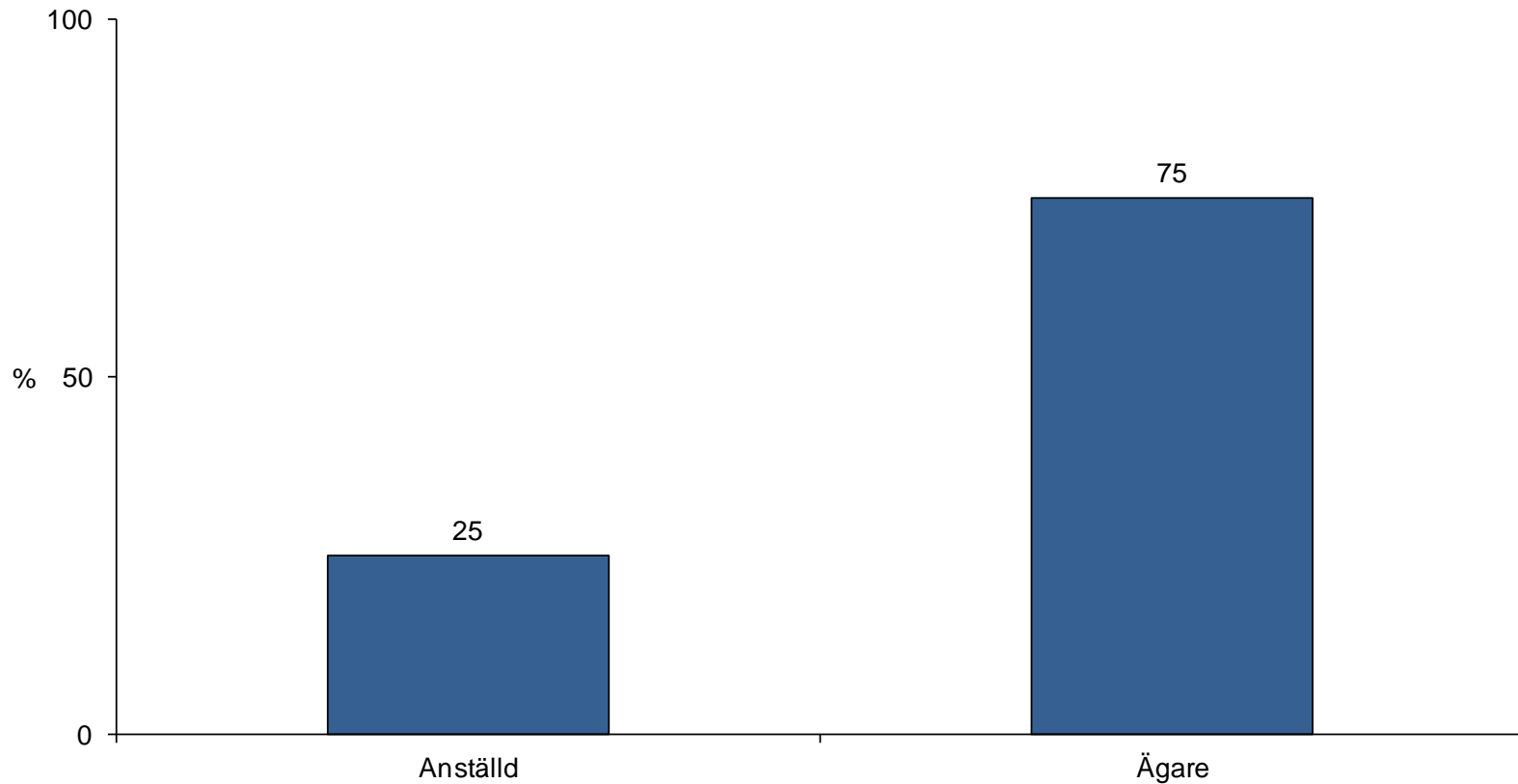
Ålder (Bas: 4)

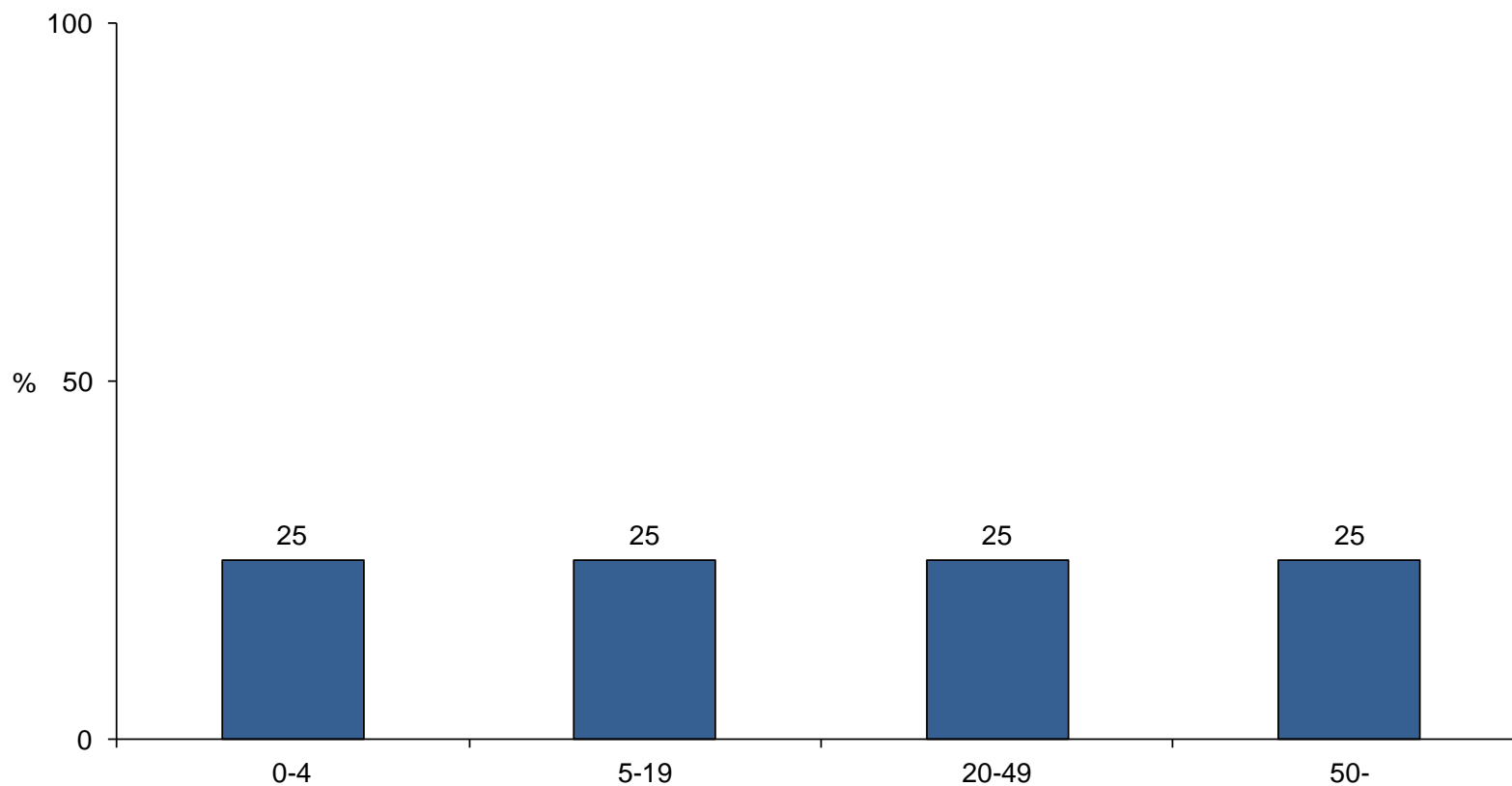
Är du ... (Bas: 114)

Är du anställd eller ägare i det företag/organisation som du representerar? (Bas: 4)

Antal anställda (räkna inte med dig själv) (Bas: 4)

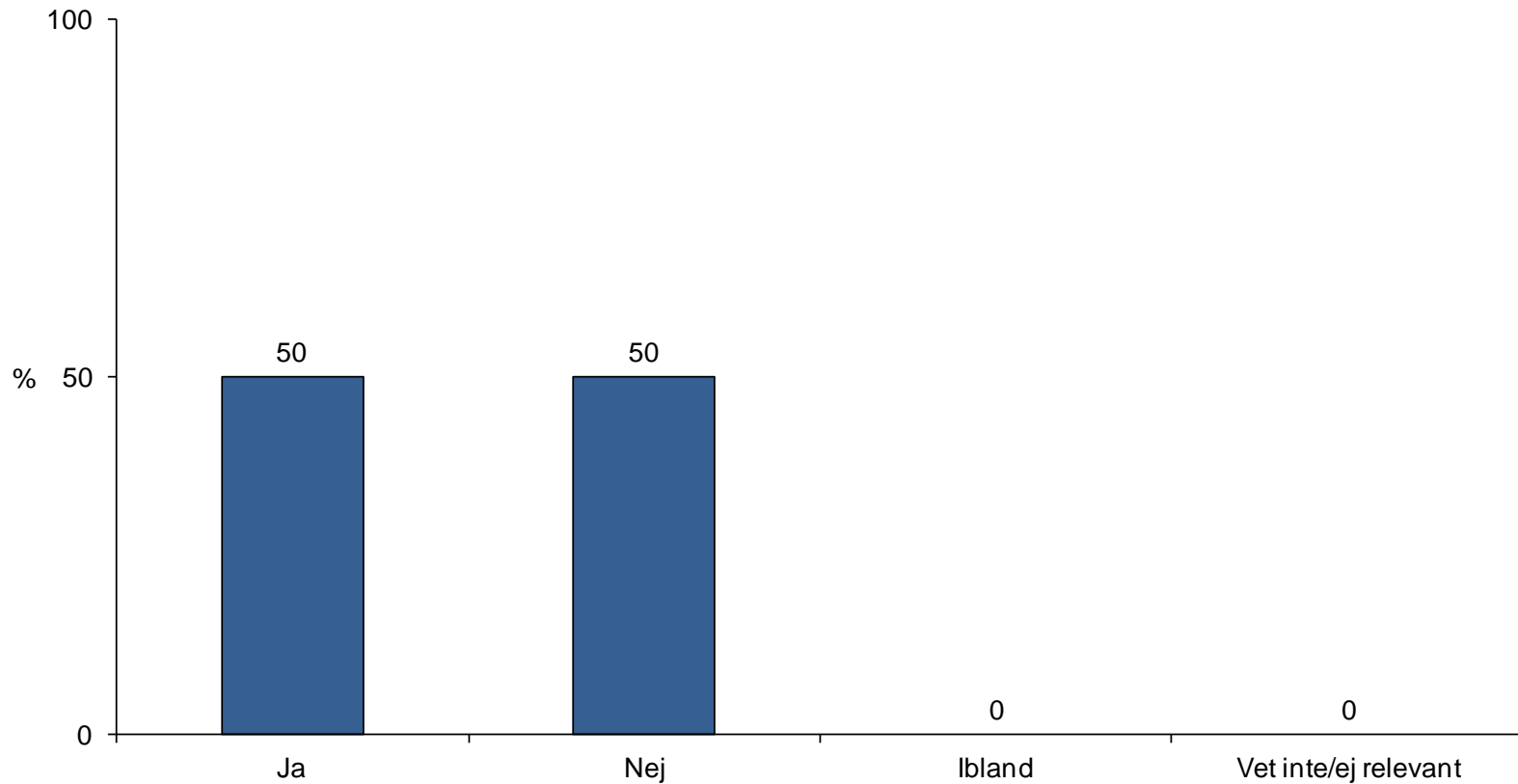
Resultat – Beställare/Upphandlare

Sammanfattning: Beställare/Upphandlare

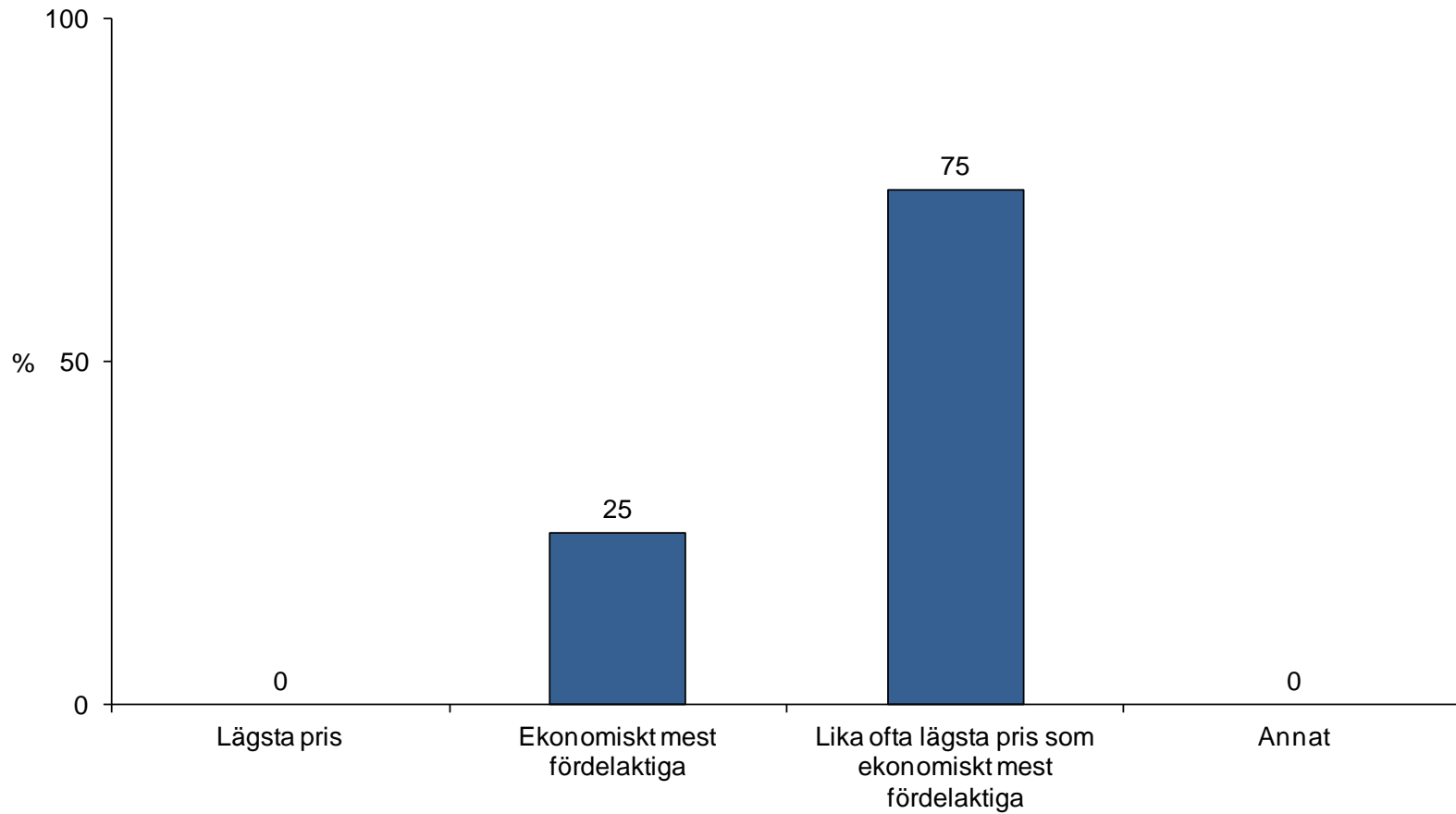
- Då resultatet endast baseras på fyra individer görs ingen sammanfattning. Resultaten bör tolkas med försiktighet mot bakgrund av att antalet respondenter är få.

Har ni något möte/forum där ni diskuterar frågor som t ex utvärderingskriterier innan anbudet går ut till anbudsgivare?

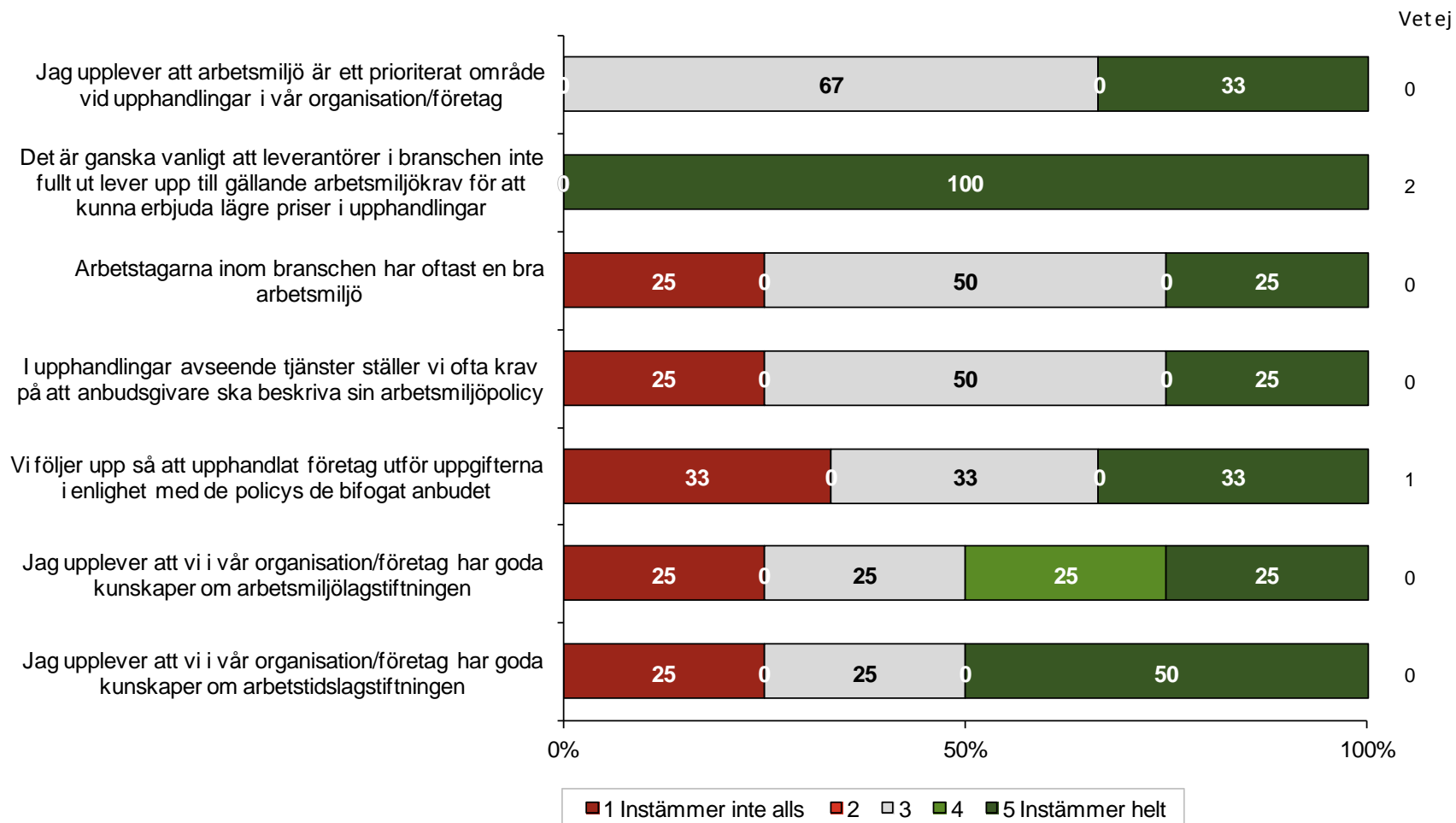
(Bas: 4)

Vilken tilldelningsgrund använder ni oftast? (Bas: 4)

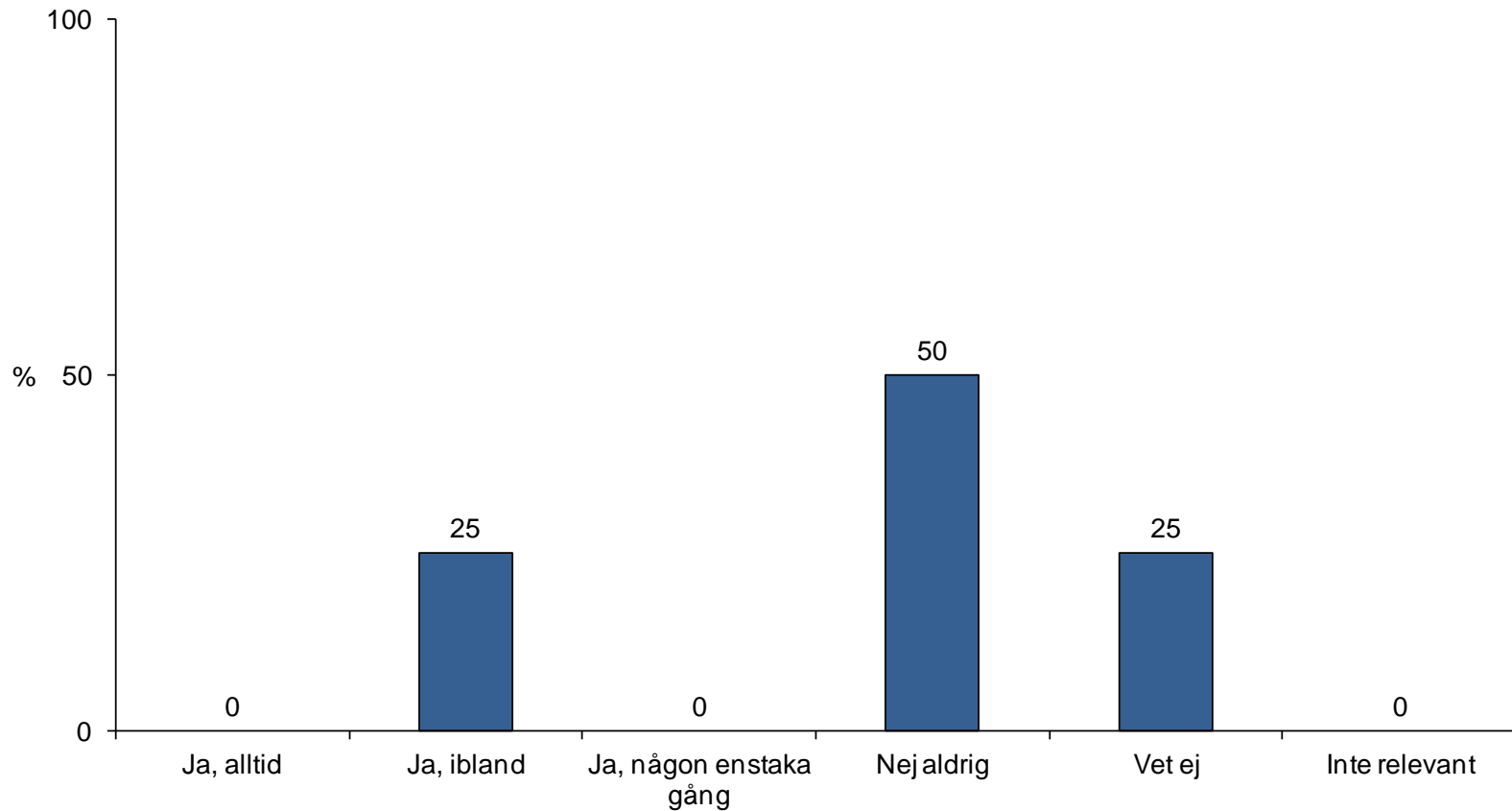

Hur väl instämmer du i följande påståenden?

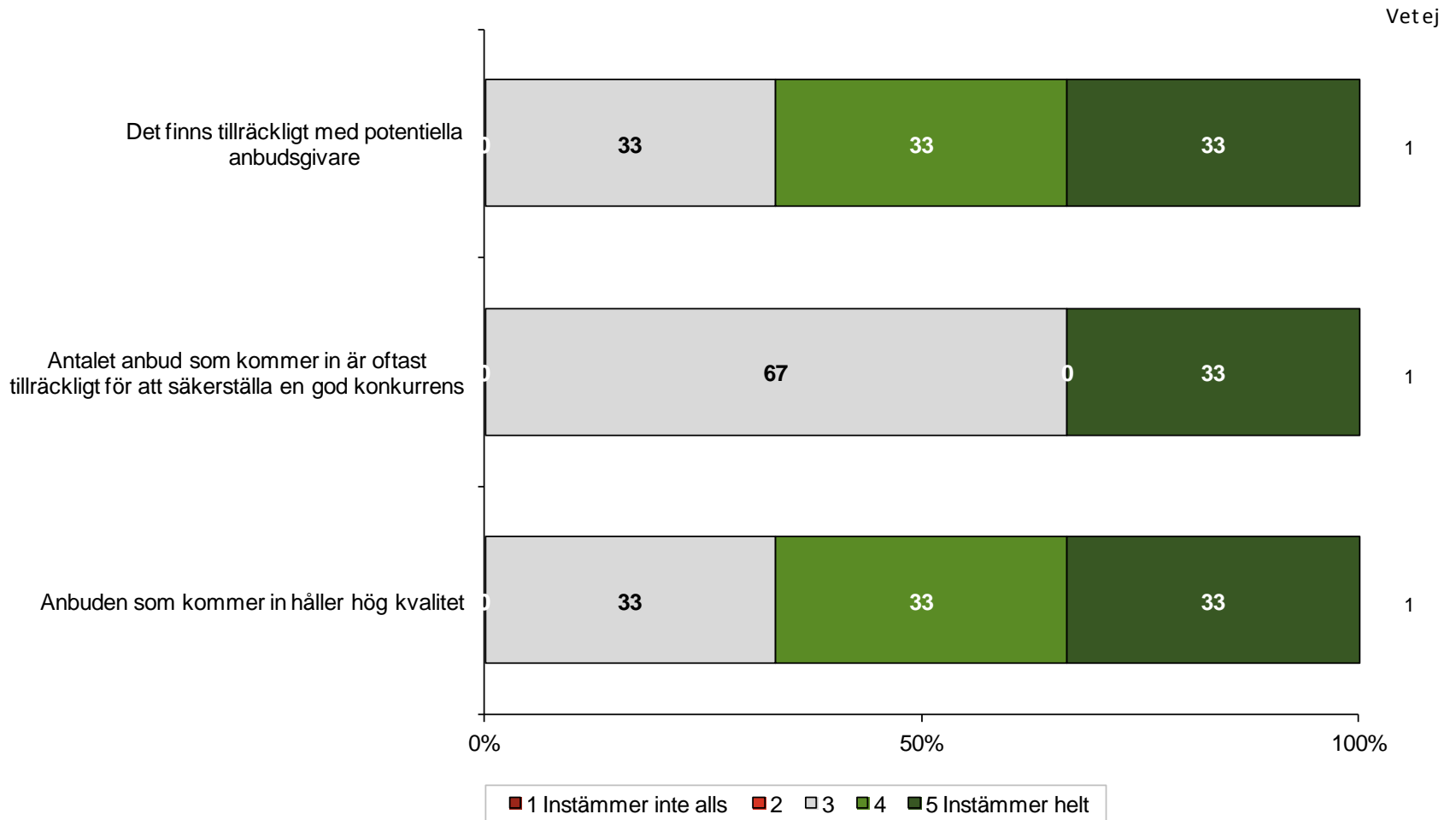

Brakar du/ni rekommendera nya anbudsgivare att g6ra bes6k p6 aktuella platser, omr6de innan anbudsgivande?

(Bas: 4)

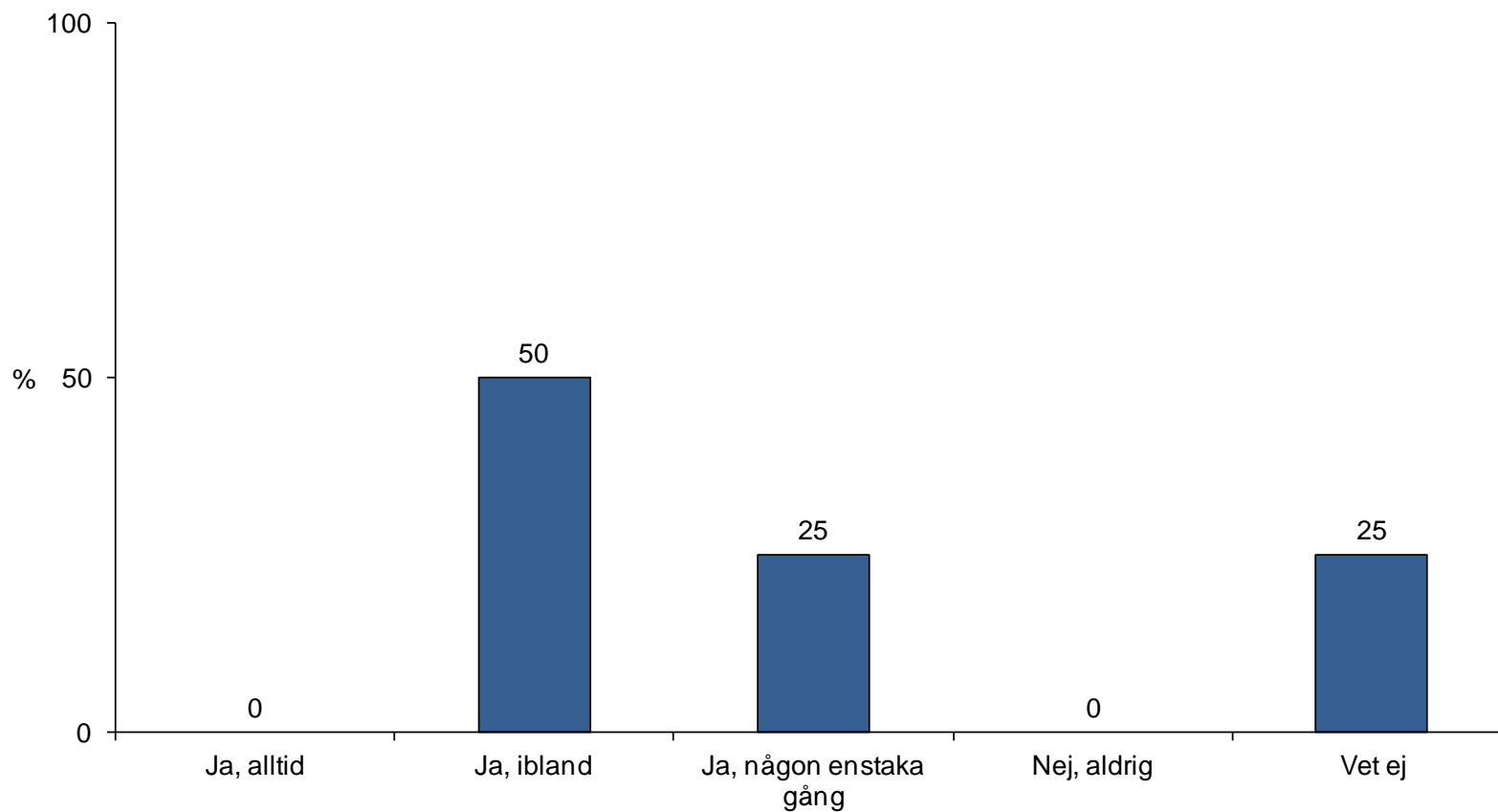

Hur väl instämmer du i följande påståenden?

Kan du som beställare tänka dig att betala lite mer, vid en upphandling, för att inte göra avkall på säkerheten på en arbetsplats?

(Bas: 4)

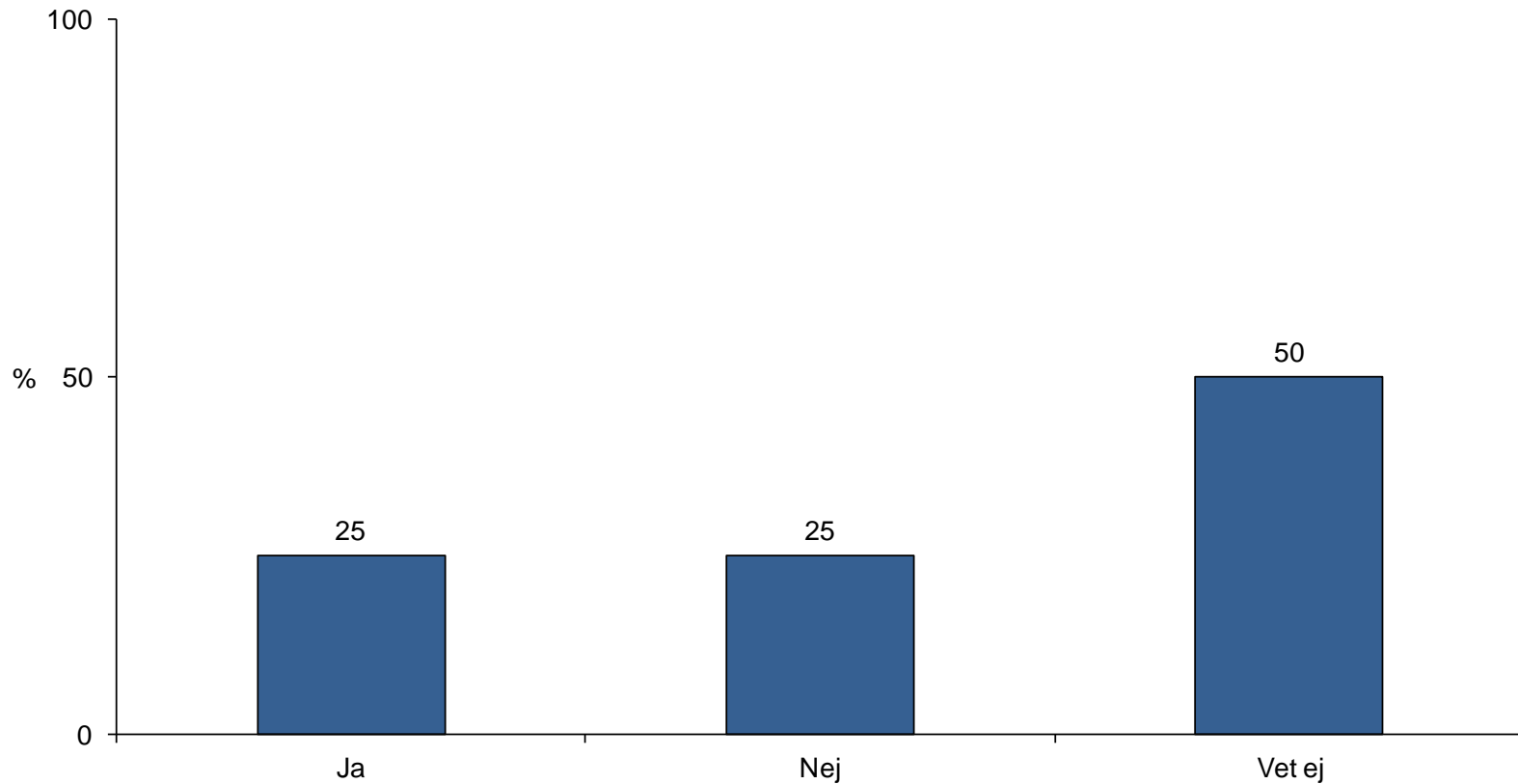

Vad är arbetsmiljö? Nämn en viktig faktor.

- Rätt miljö utifrån myndighetskrav
- Stress
- Säkerhet
- Trygghet

Är den här typen av möte (mässa) ett bra tillfälle för dig som jobbar med upphandlingar att träffa Arbetsmiljöverket?

(Bas: 4)

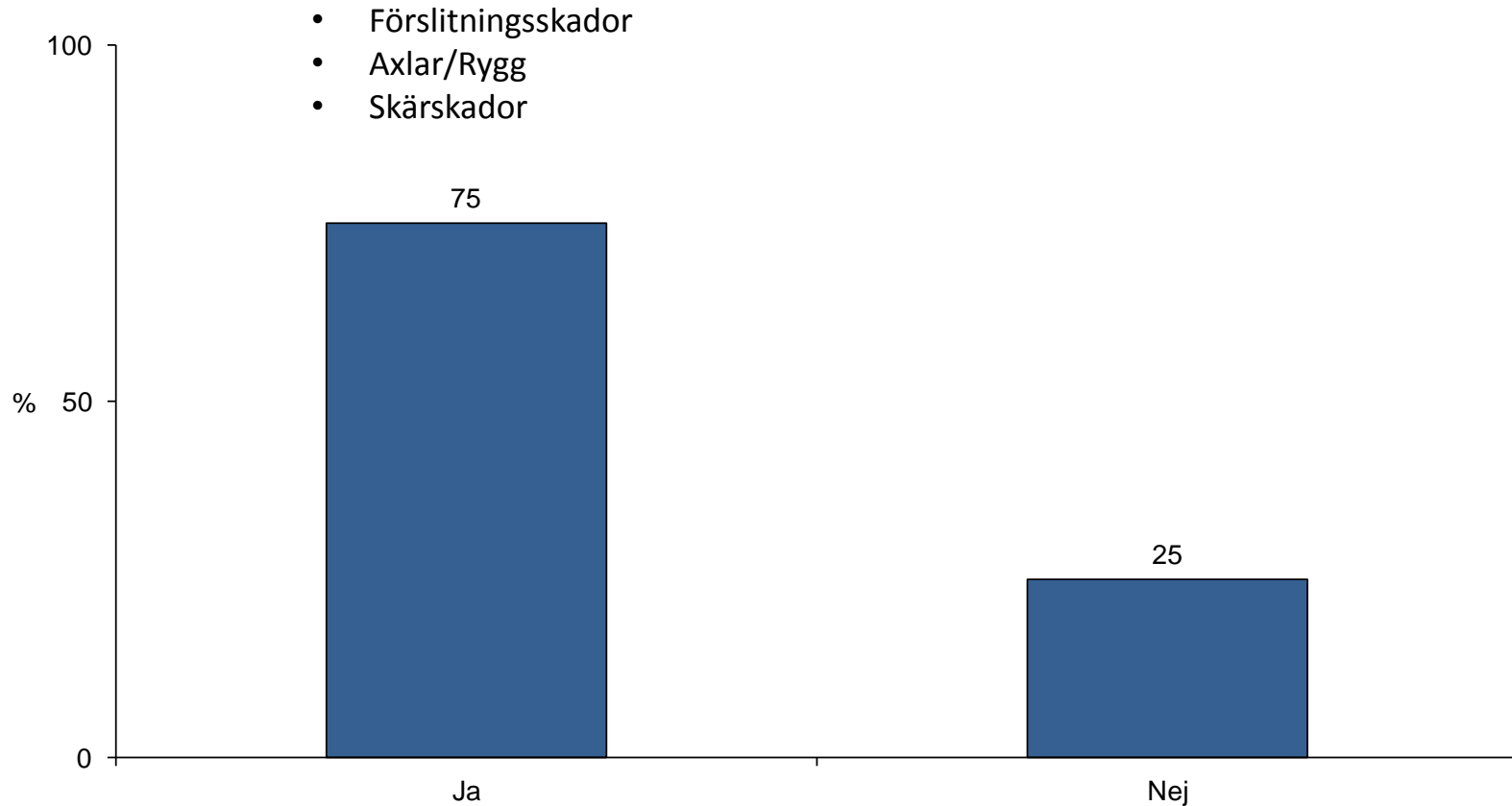
Vad skulle också kunna vara ett alternativ för dig, för att få veta mer om Arbetsmiljöverket?

- Inget
- Internet
- Utskick

Resultat – Typiska skador

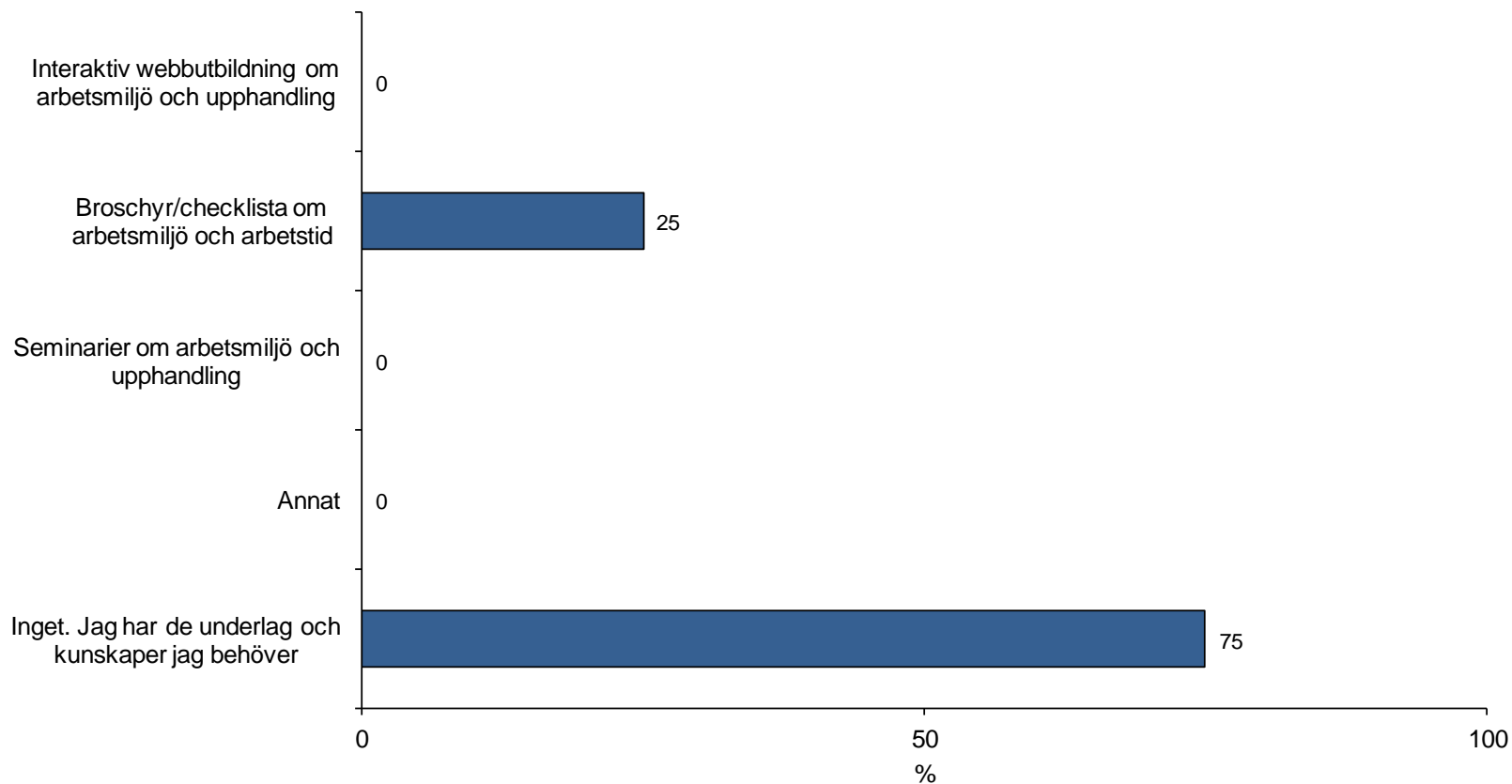
Känner du till typiska skador och arbetssjukdomar som drabbar arbetstagarna i branschen?

(Bas: 4)

Vad skulle du vilja ha för stöd för att kunna göra ännu bättre upphandlingsunderlag som lägger grunden till att arbetstagare inte skadas i eller blir sjuka av arbetet?

(Bas: 4)

Resultat – Anbudsgivare/Arbetsgivare

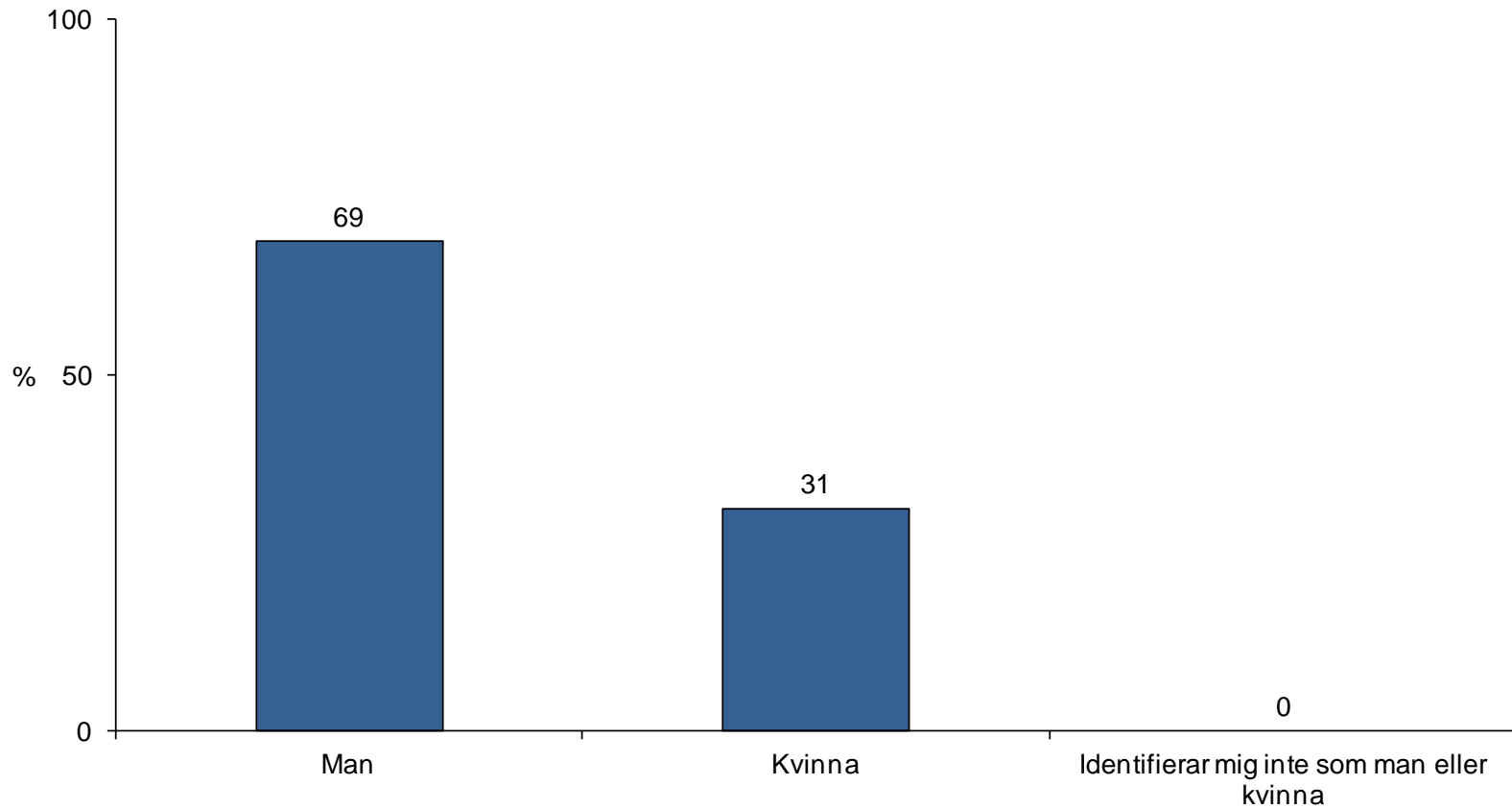

Resultat – Om respondenten

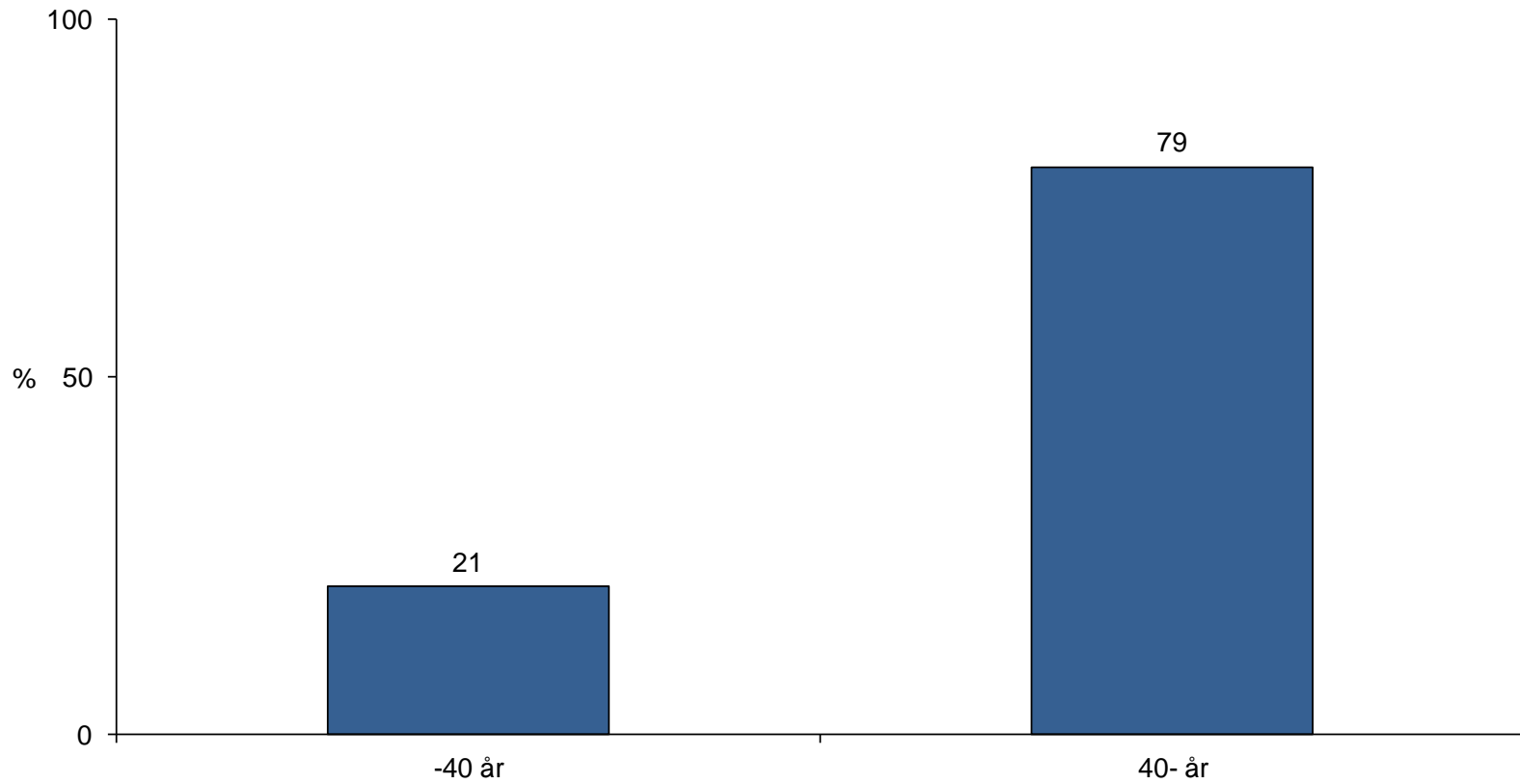
Sammanfattning: Respondenterna

- 69 procent av respondenterna i målgruppen är män.
- 79 procent är över 40 år.
- 72 procent är ägare i det företag/organisation som de representerar.
- 21 procent av organisationerna som respondenterna representerar har fler än 50 anställda.
- 45 procent av respondenterna uppger att företaget/organisationen de representerar har skyddsombud och/eller facklig representant.

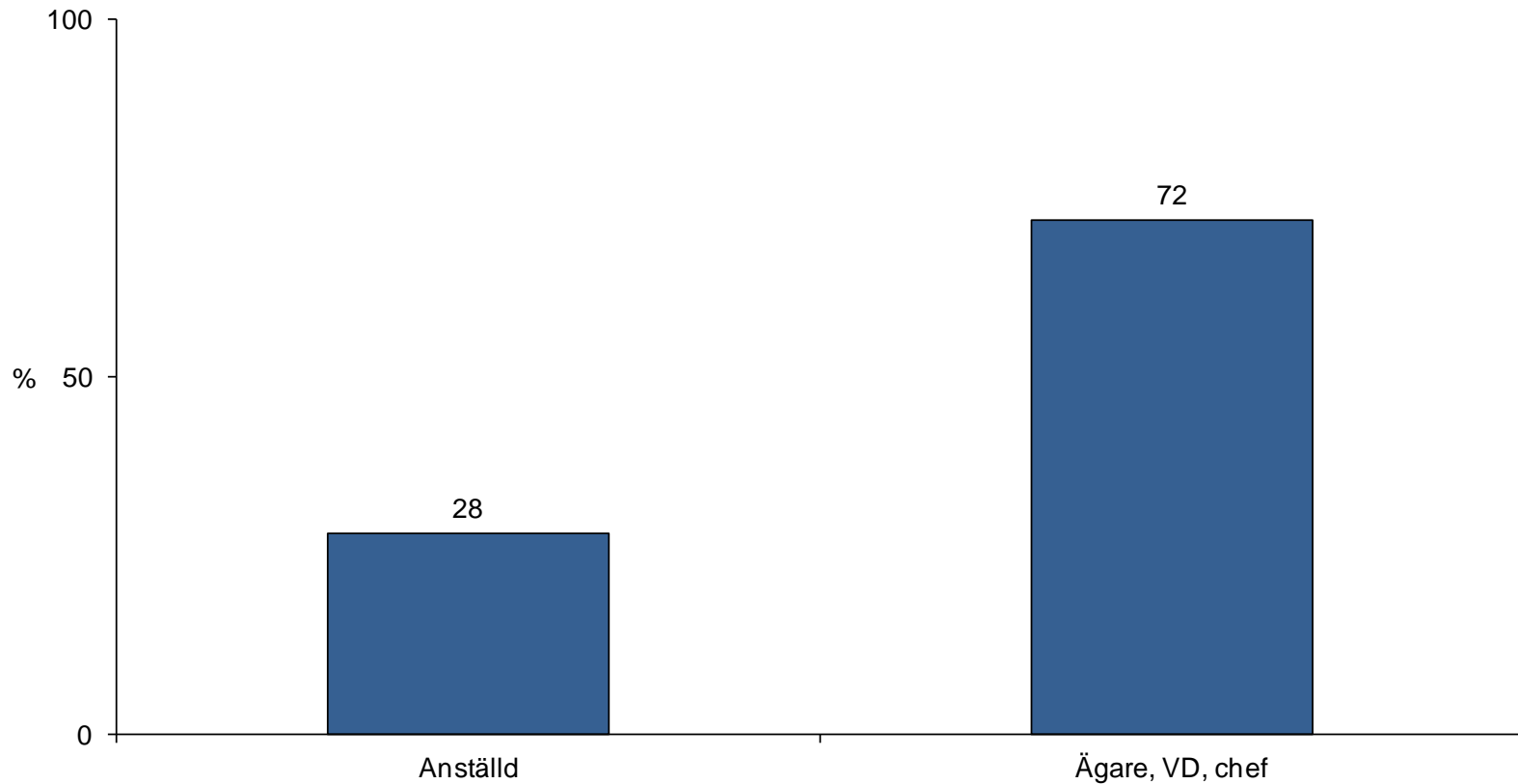
Är du... (Bas: 64)

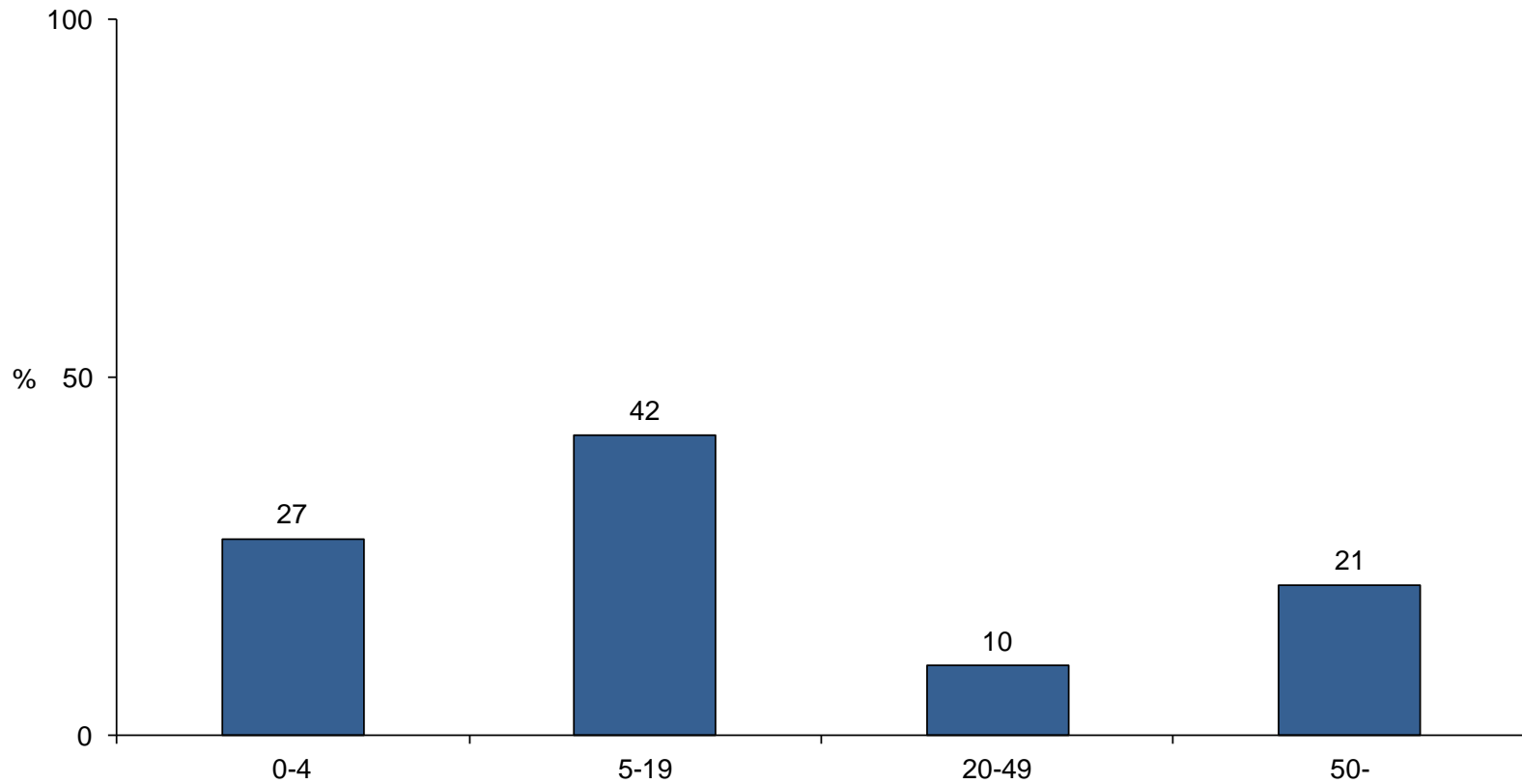
Ålder (Bas: 63)

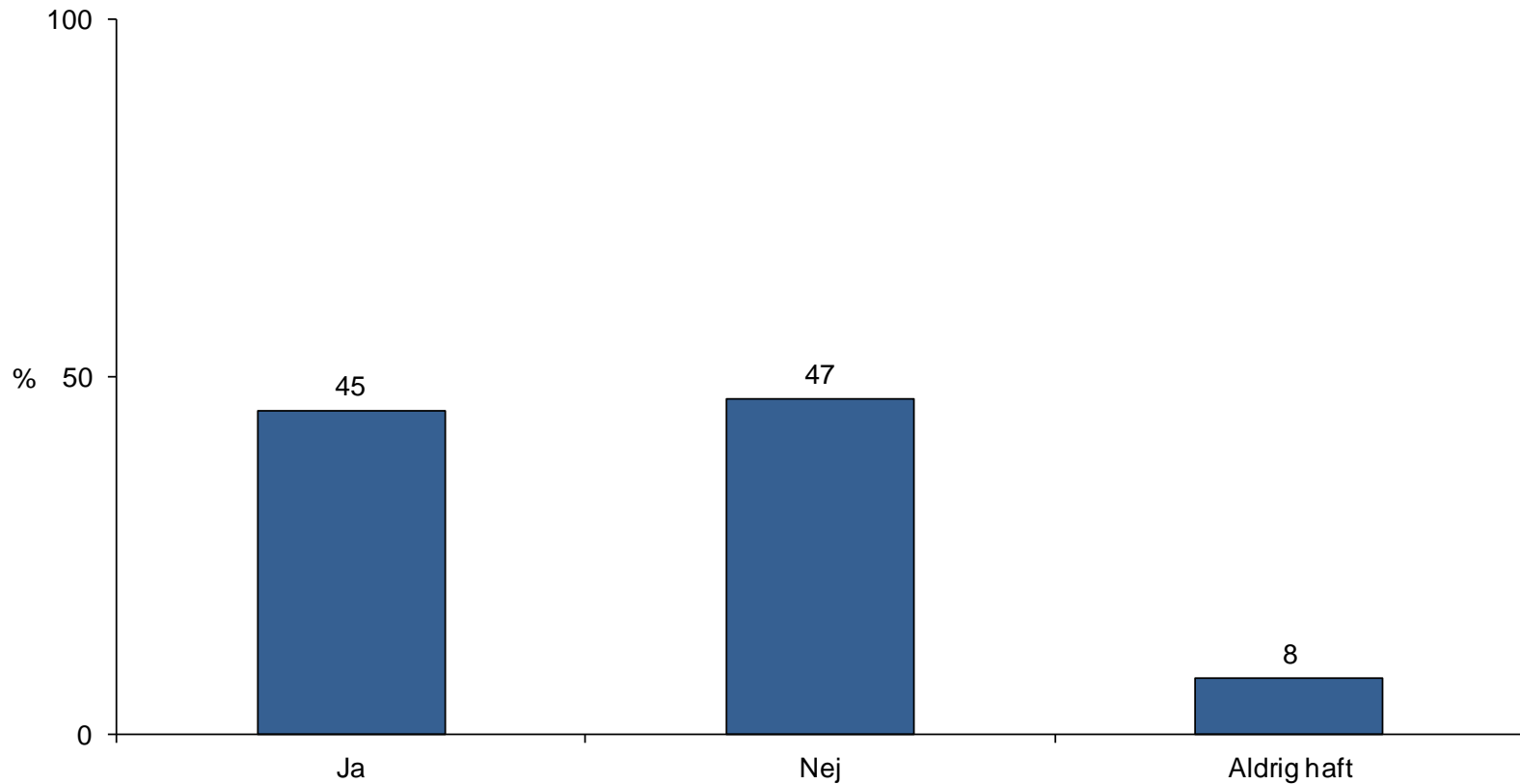
Är du anställd eller ägare i det företag/organisation som du representerar? (Bas: 64)

Antal anställda (räkna inte med dig själv): (Bas: 62)

**Finns det något skyddsombud/facklig
representant i din organisation/företag?**
(Bas: 64)

Resultat – Anbudsgivare/Arbetsgivare

Sammanfattning: Anbudsgivare/Arbetsgivare

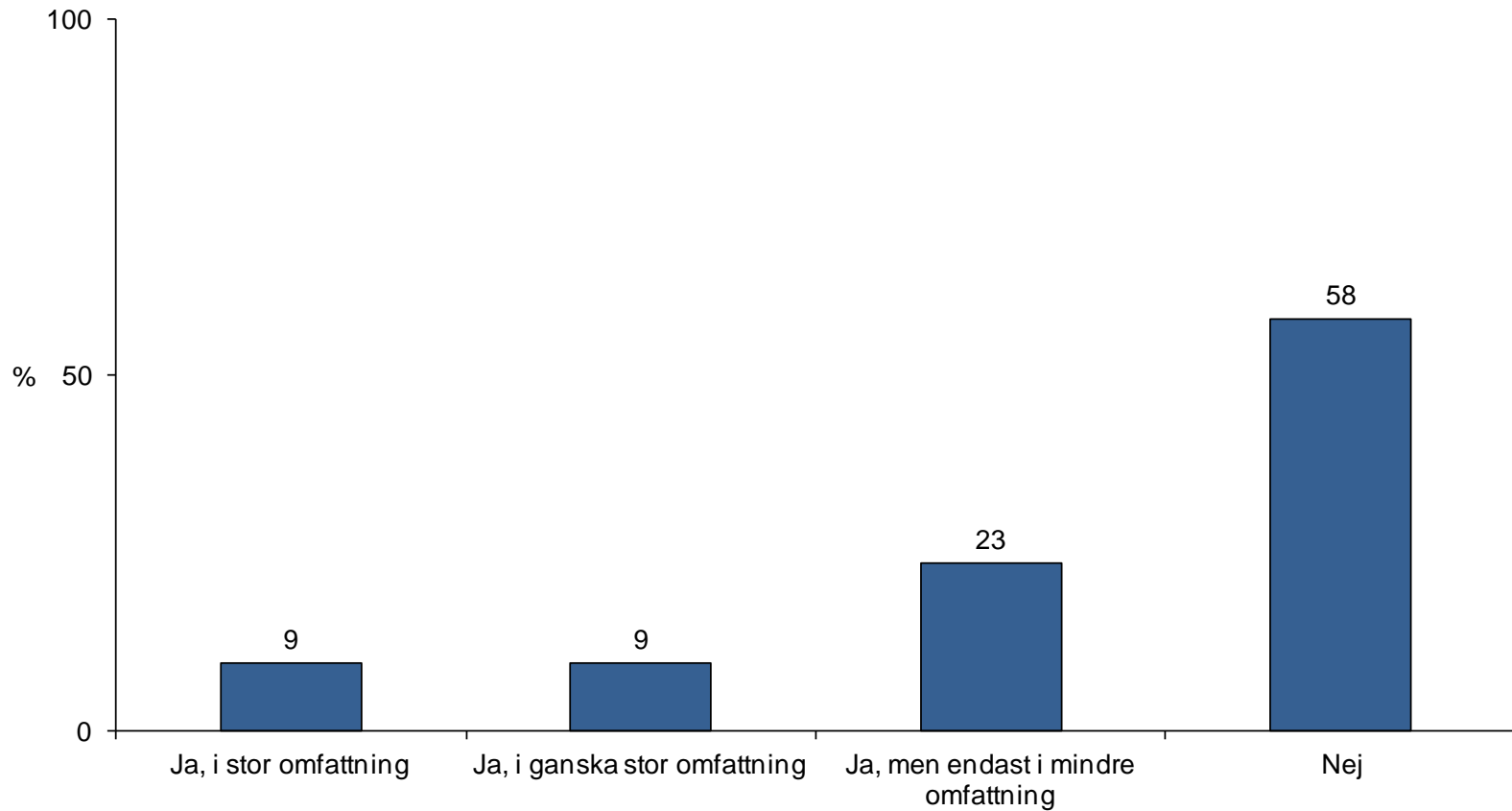
- 28 procent upplever att de någon gång förlorat upphandlingar till konkurrenter som medvetet brister i arbetsmiljö. Tre procent uppger att det ofta händer och 14 procent svarar procent svarar "ibland" och tre procent någon enstaka gång.
- 18 procent upplever att kraven som ställs i upphandlingar i stor eller ganska stor omfattning påverkar arbetsmiljön för utförarna av uppdragen.
- Det viktigaste kravet som upphandlare enligt respondenterna bör ställa för att säkerställa en god arbetsmiljö är att anbudsgivaren följer lagstiftning om arbetstider och dess förläggning. Även att anbudsgivaren har kunskap i förebyggande hälsa och säkerhet samt att de bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete upplevs som viktigt av många respondenter.
- 77 procent upplever att arbetsmiljö bör vara ett prioriterat område vid upphandling av tjänster.
- 30 procent instämmer inte i att upphandlande företag/organisation följer upp så att leveransen sker i enlighet med vad anbudsgivaren angivit i anbudet.
- 55 procent uppger att de inför nya uppdrag tar reda på förutsättningarna genom att t ex besöka platsen/området. 20 procent svarar att de alltid gör det medan 19 procent svarar ibland och 16 procent någon enstaka gång.

Sammanfattning: Anbudsgivare/Arbetsgivare

- 55 procent instämmer i att upphandlarna ställer relevanta krav för att säkerställa en tjänst av god kvalitet.
- 36 procent instämmer inte i att utvärderingskriterierna oftast tar hänsyn till såväl kvalitetsaspekter som pris.
- 50 procent instämmer i att utvärderingskriterierna är utformade så att de även tar hänsyn till arbetstagares arbetssituation/arbetsmiljöfrågor.
- 66 procent lyfter fram betydelsen av att ha en bra arbetsmiljö när de lämnar in anbud. 34 procent svarar att de alltid gör det medan 16 procent svarar ibland och 16 procent någon enstaka gång.
- 55 procent upplever att möte på en mäsas sätt är ett bra sätt att träffa arbetsmiljöverket.

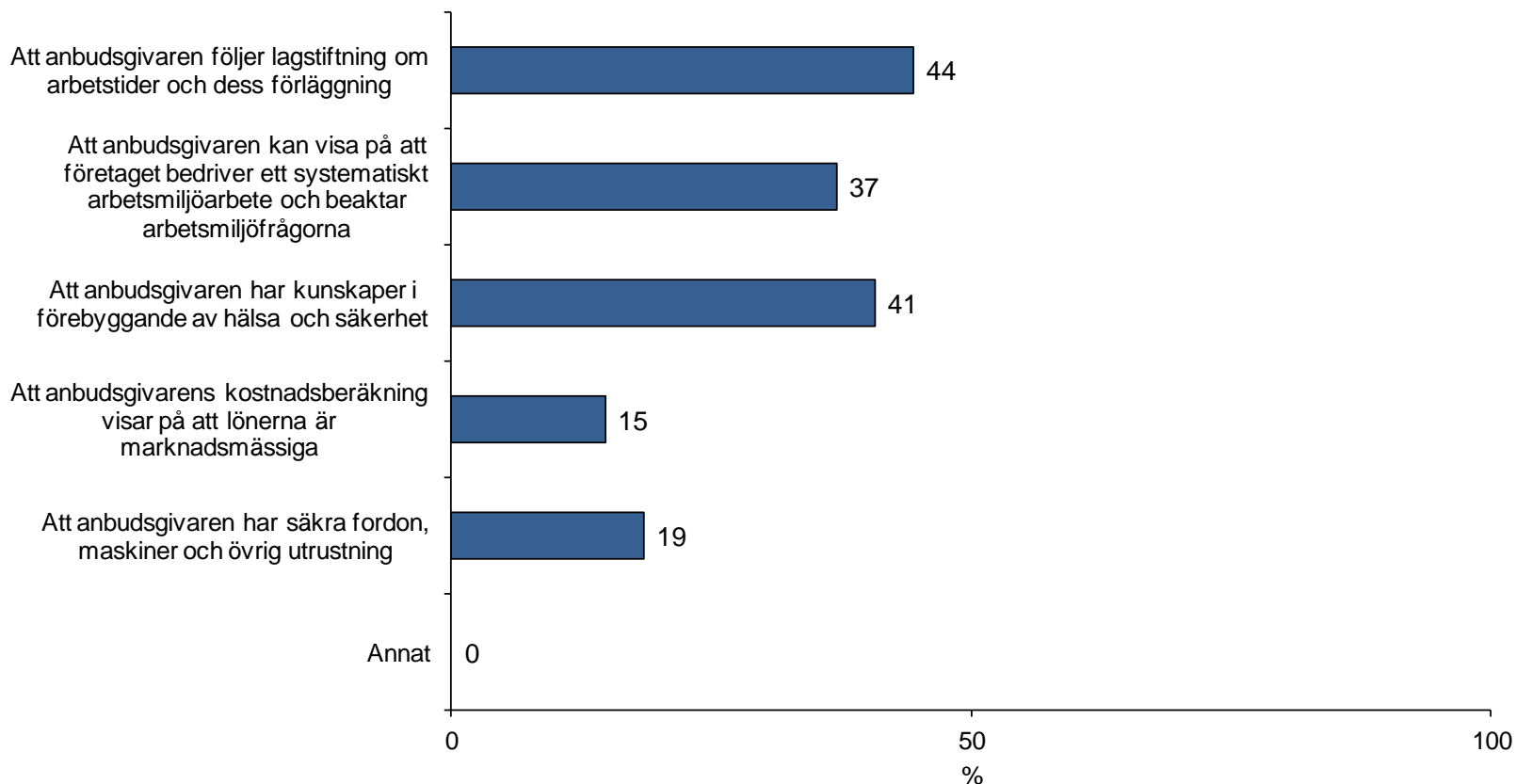
Påverkar kraven som ställs i upphandlingarna arbetsmiljön för arbetstagarna som utför arbetsuppgifterna i verksamheten?

(Bas: 64)

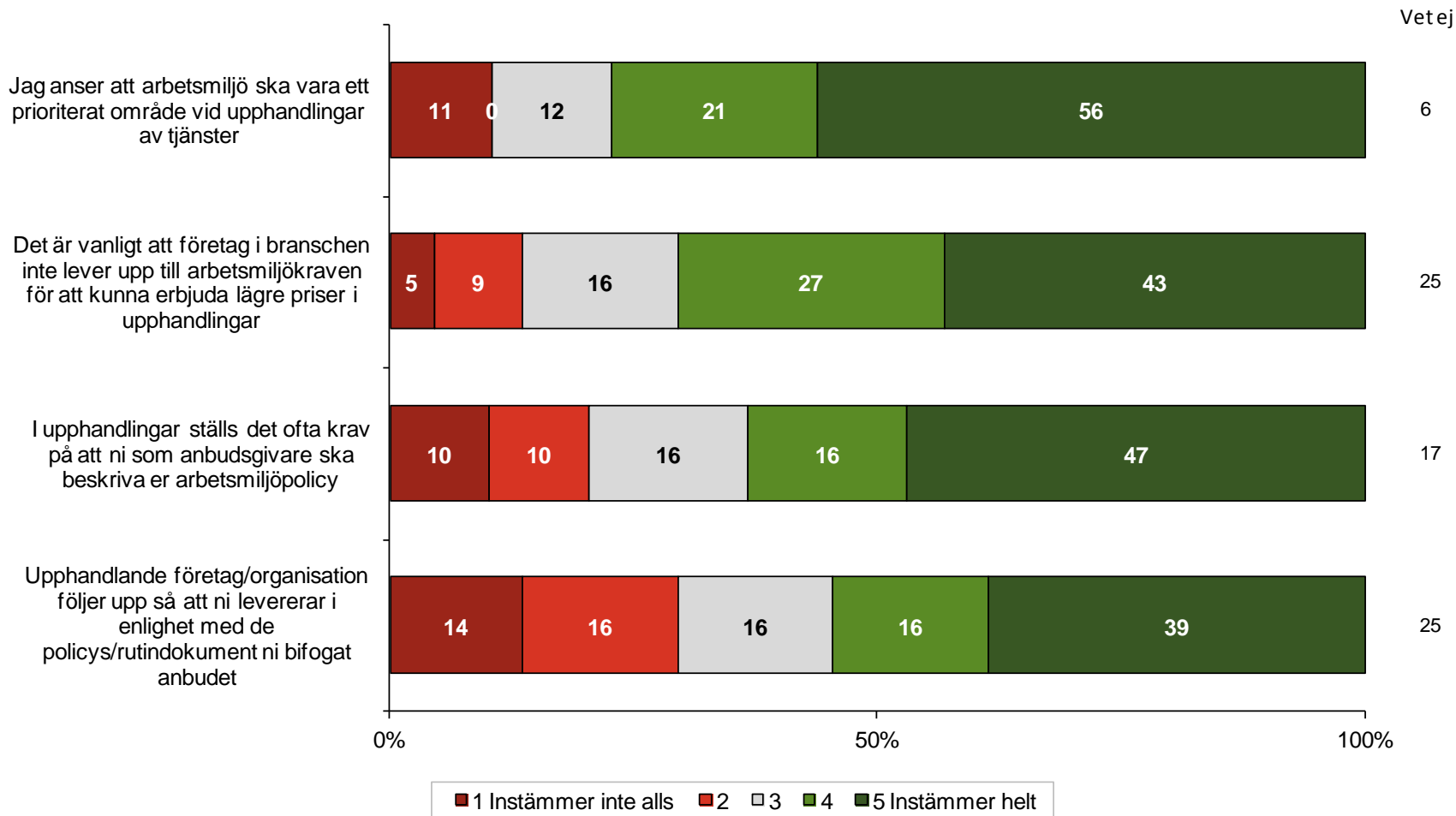

Vad tycker du är de två viktigaste kraven som du anser upphandlare behöver ställa i upphandlingar för att säkerställa en god arbetsmiljö för dem som ska utföra arbetsuppgifterna i verksamheten?

(Bas: 27)

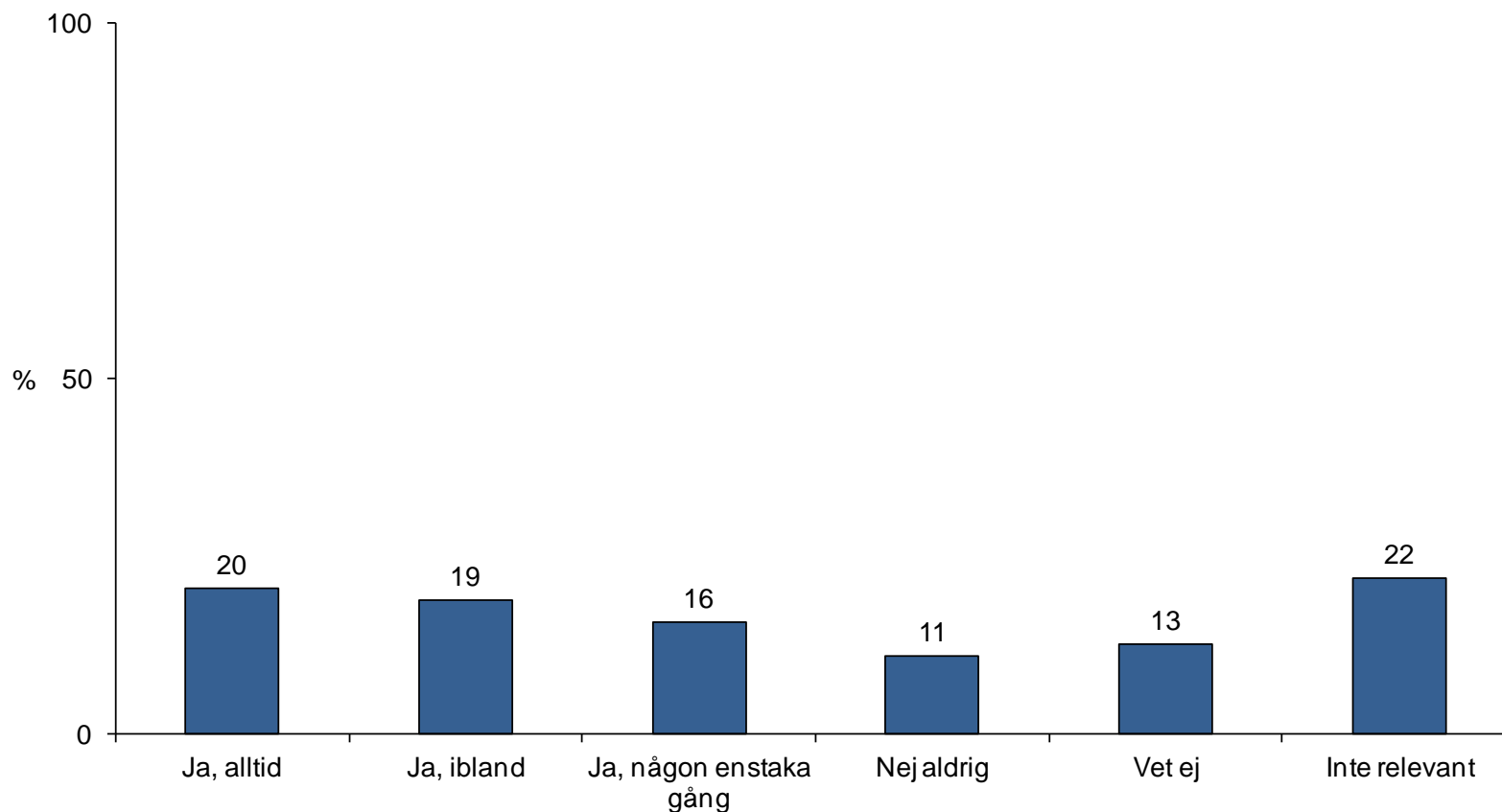

Hur väl instämmer du i följande påståenden?

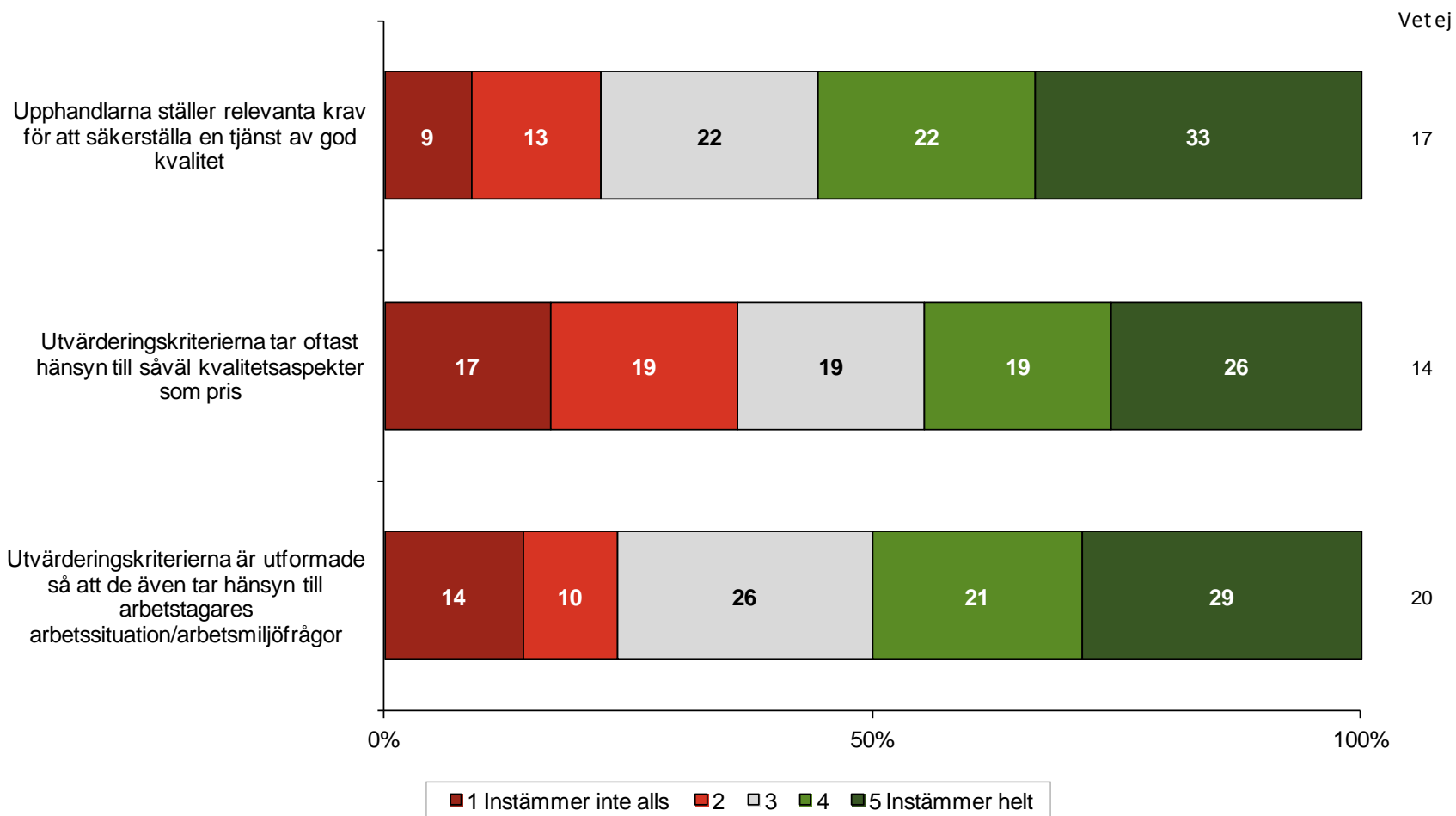

Brugar du/ni vid anbudsgivande av nya uppdrag/områden ta reda på aktuella förutsättningar genom att göra fysiska besök på aktuella platser innan anbudsgivande?

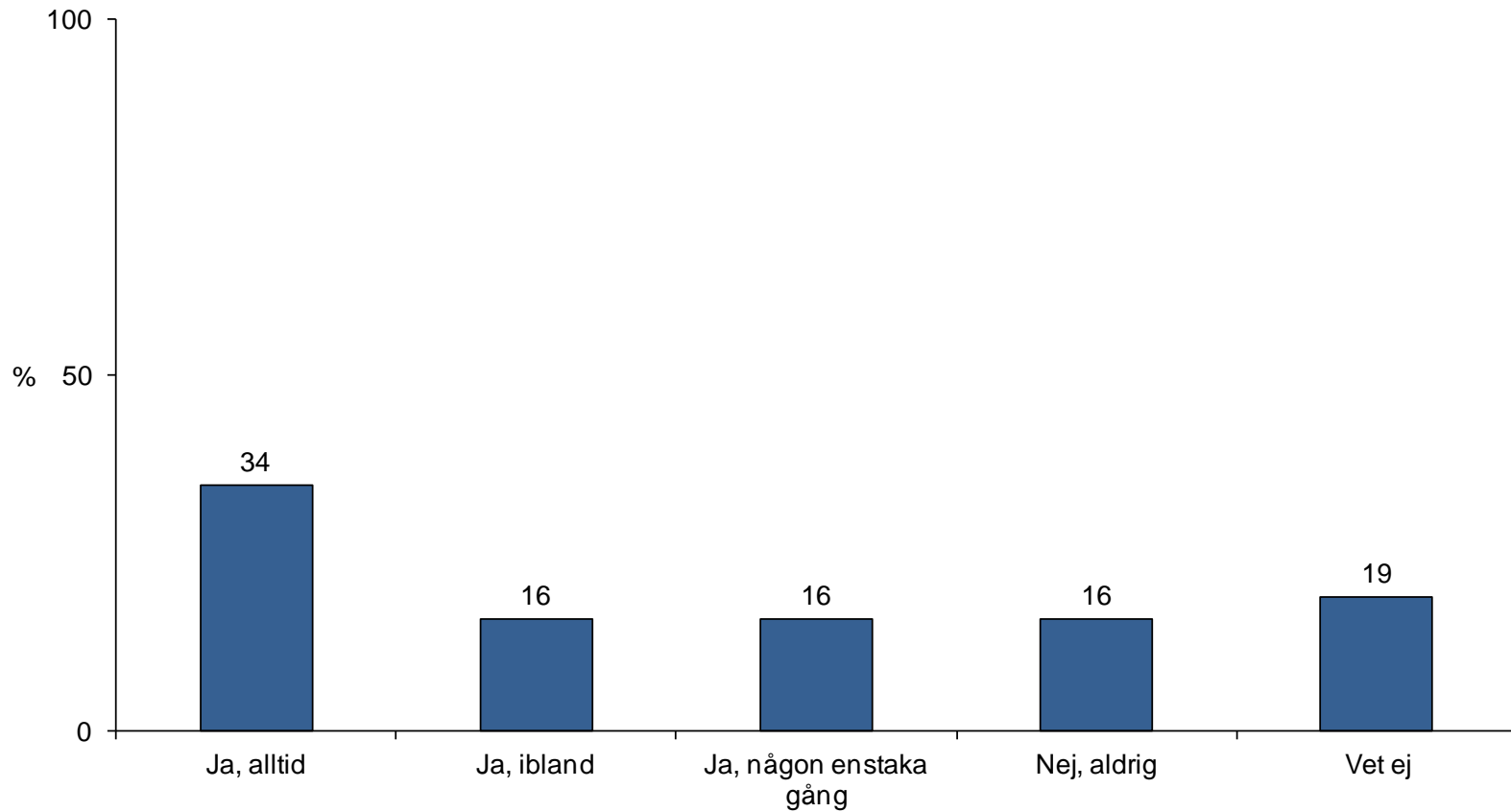
(Bas: 64)

Hur väl instämmer du i följande påståenden?

När ni lämnar anbud, lyfter ni fram betydelsen av att ha en bra arbetsmiljö? (Bas: 64)

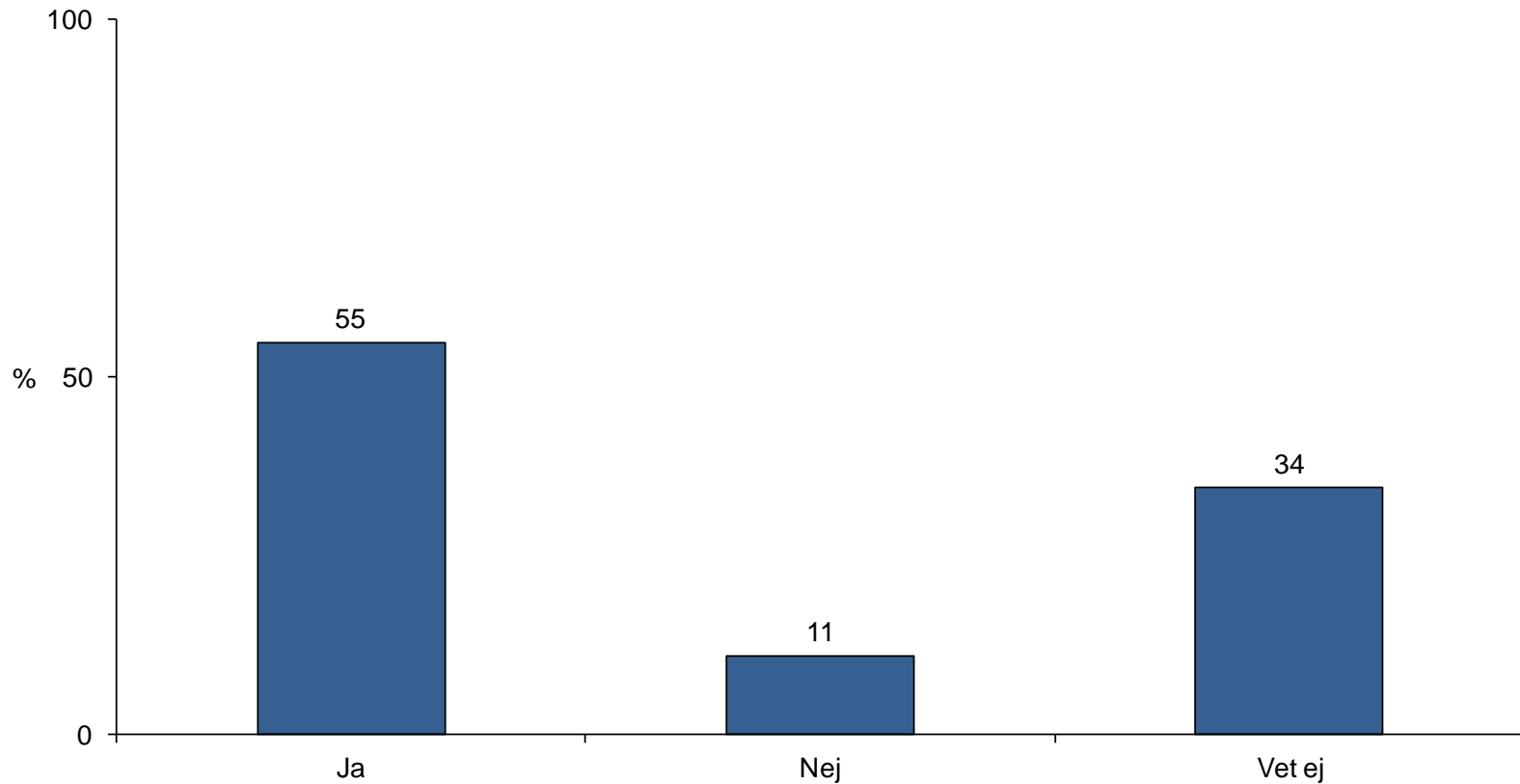

Vad är arbetsmiljö för dig? Nämn en viktig faktor.

- Kollektivavtal
- Att man följer de regler som gäller på arbetsmarknaden
- Allt
- Viktig
- Trygghet
- Stress
- Frisk luft och varierande arbetsuppgifter
- Rolig miljö
- Ordning och reda
- Säkerhet
- Säkerhet
- Säkerhet
- Rätt standard
- Mitt arbete
- Trygghet
- Trygghet
- Säkerhet
- Alla mår bra
- Säkerhet
- Kvalitet
- Trygghet
- Slippa skador
- Trygghet
- Platt organisation, säkerhet, trevliga arbetskamrater, rätt verktyg
- Trygghet
- Trivsel
- Viktig
- God
- Helhetssyn på att personal, kunder och användare på ett säkert och enkelt sätt kan använda våra produkter.
- Säkerhet, trivsel
- Välmående
- Viktigt
- Trivsel
- Hälsa
- Att kunna utföra ett arbete på ett hälsosamt sätt
- Relationer utrustning tider
- Rent och snyggt
- Trivsamt
- Inflytande
- Ren luft
- Säkerhet ljud luft temperatur arbetskamrater
- En miljö där personal trivs och har både effektiva ytor och viloytor, ergonomi och hjälpmedel som behövs.
- Lokalen
- Social miljö

Är den här typen av möte (mässa) ett bra tillfälle för dig som jobbar med upphandlingar att träffa Arbetsmiljöverket?

(Bas: 64)

Vad skulle också kunna vara ett alternativ för dig, för att få veta mer om Arbetsmiljöverket?

- Grossistmässor
- Internet
- Hemsida
- Webben
- Hemsida
- Internet
- Hemsida, Instagram
- Personlig inbjudan
- Mässor, besök
- Webbsida
- Jag kan väl ringa om jag vill veta något antar jag
- Internet
- Web
- Internet
- Besök
- Vila
- Mail
- Internet

Resultat – Arbetstagare

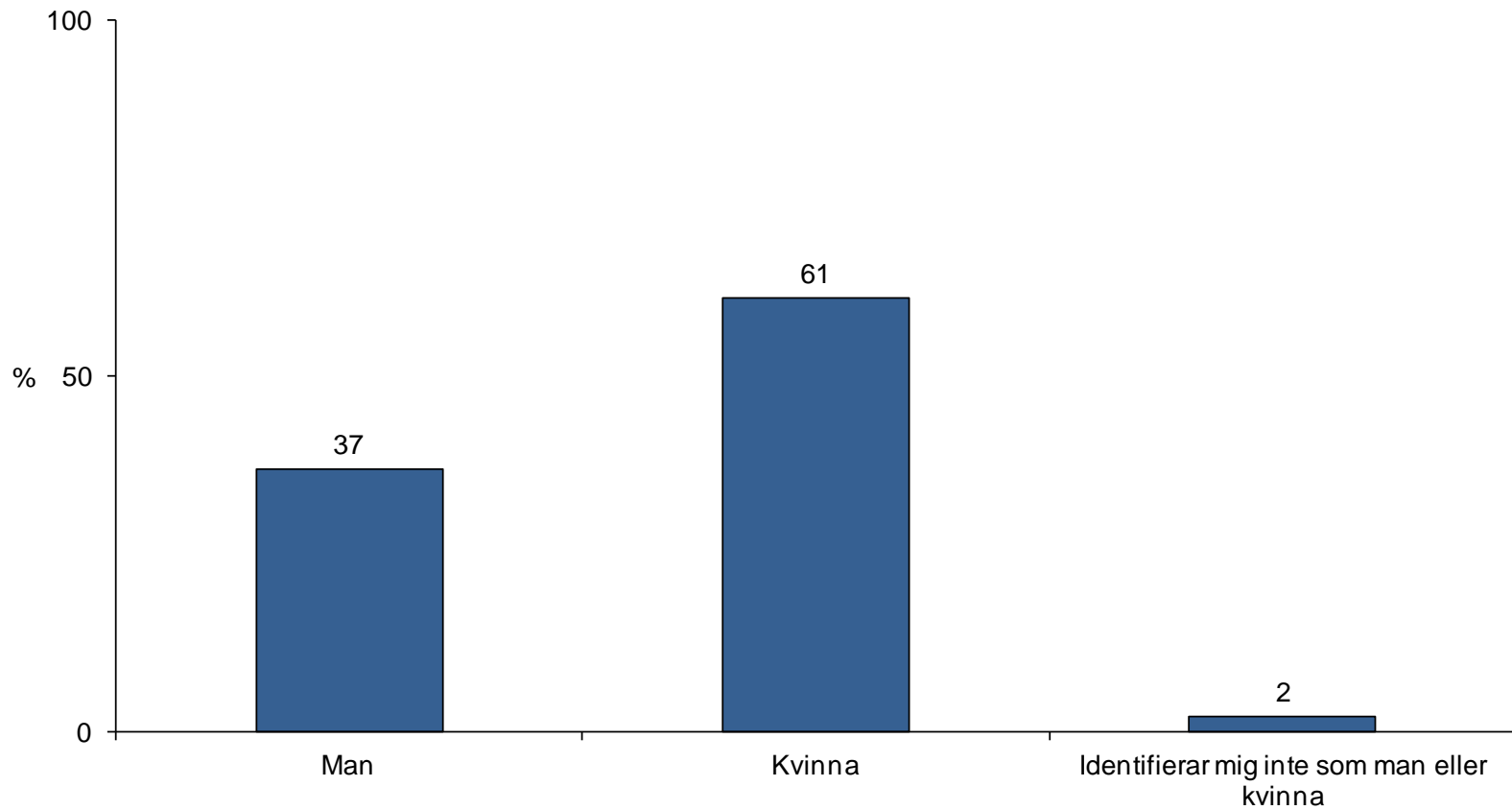

Resultat – Om respondenten

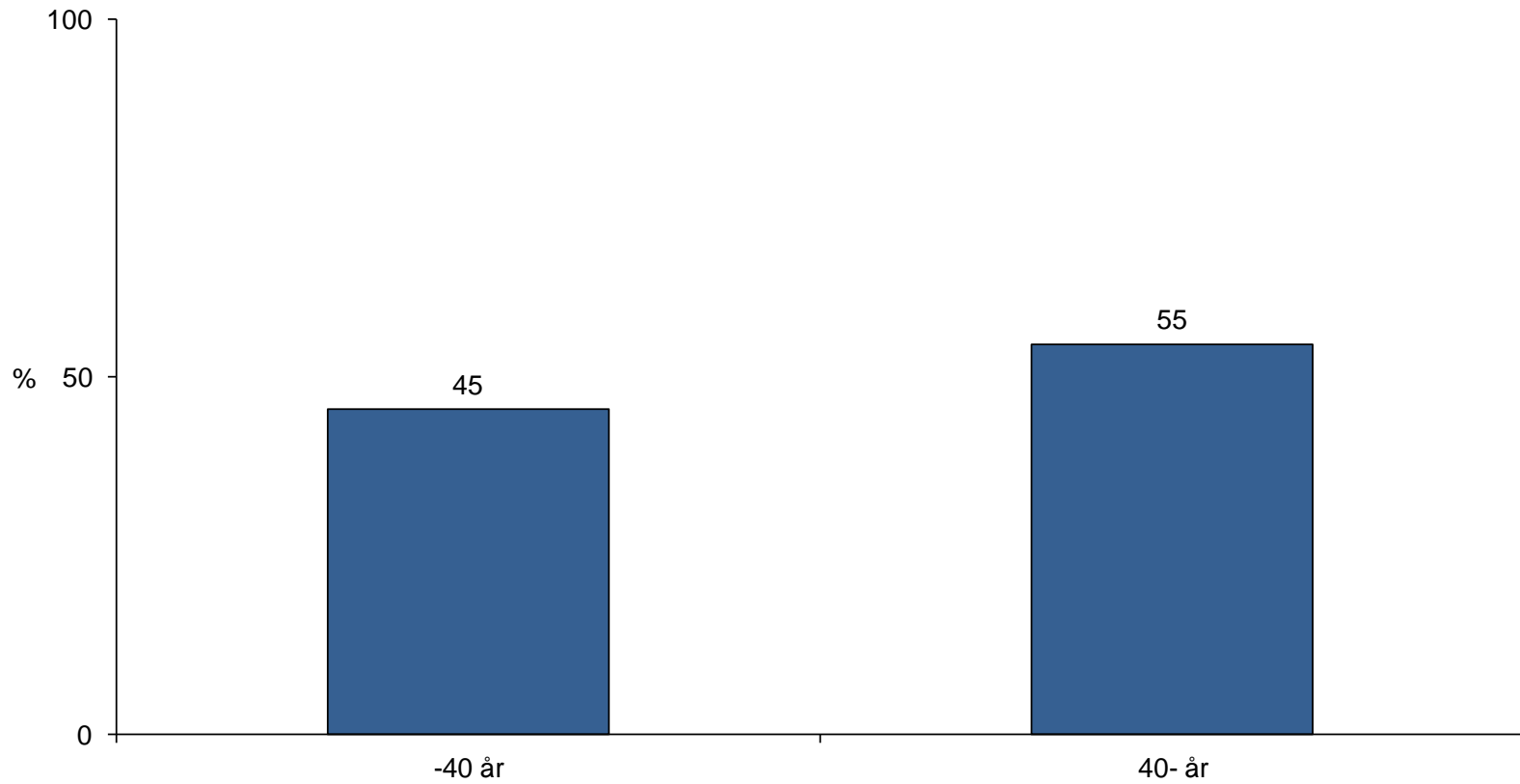
Sammanfattning: Respondenterna

- 61 procent av respondenterna i målgruppen är kvinnor.
- 55 procent är över 40 år.
- 98 procent är anställda.
- 67 procent har en tillsvidareanställning.
- 24 procent av organisationerna som respondenterna representerar har fler än 50 anställda.
- 67 procent av respondenterna uppger att företaget de representerar har skyddsombud och/eller facklig representant.

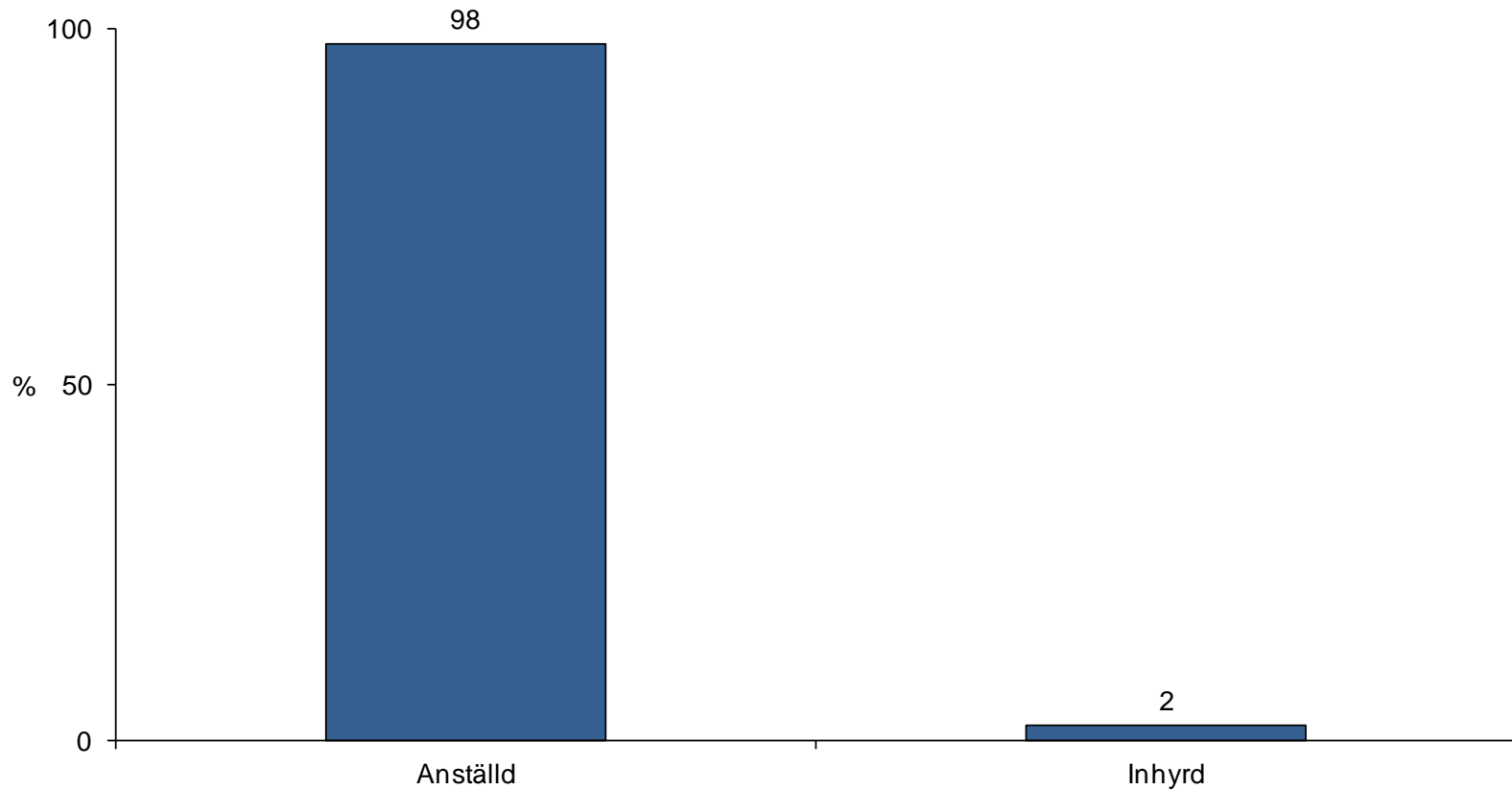
Är du... (Bas: 46)

Ålder (Bas: 44)

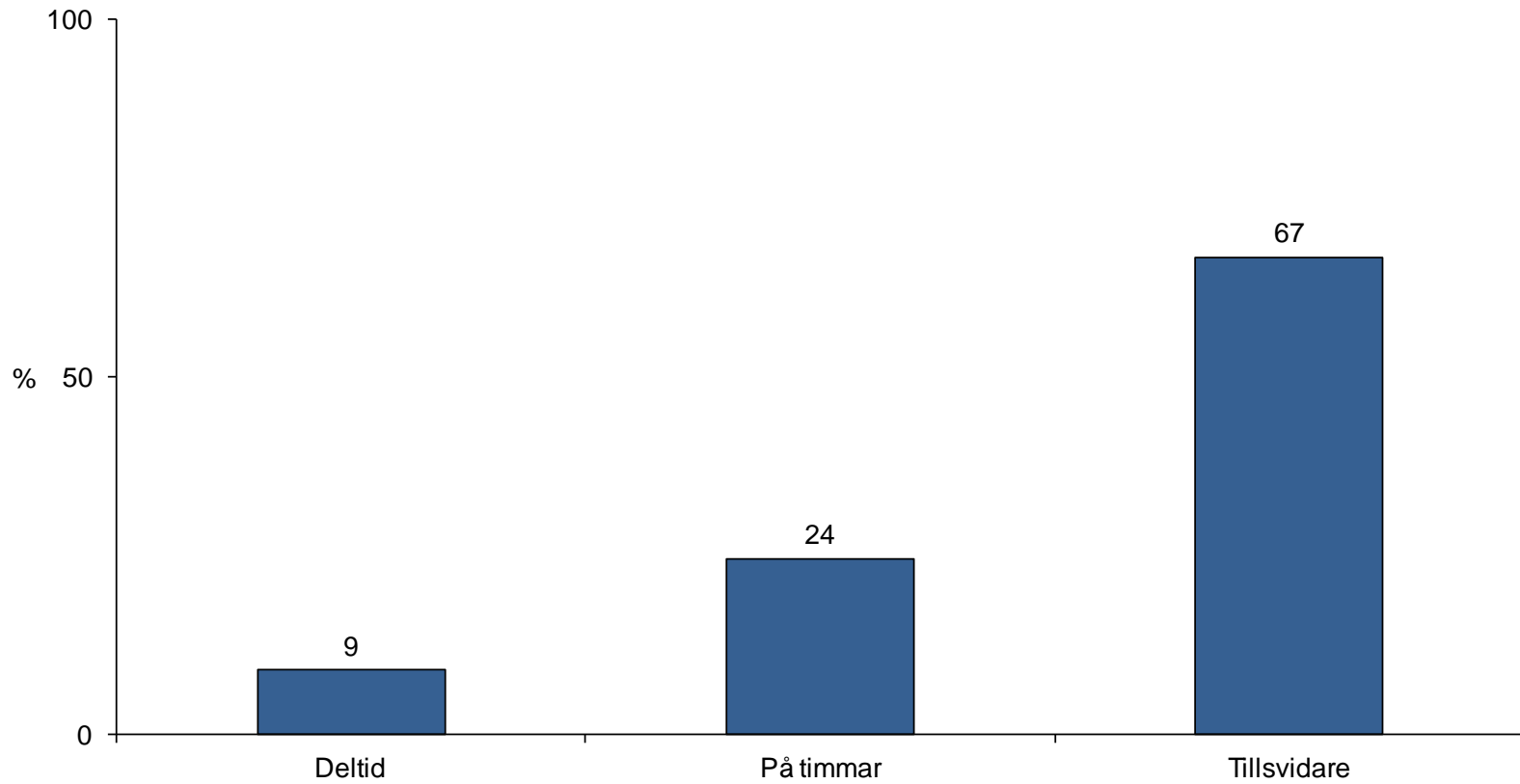

Är du anställd eller inhyrd som utförare av tjänst? (Bas: 46)

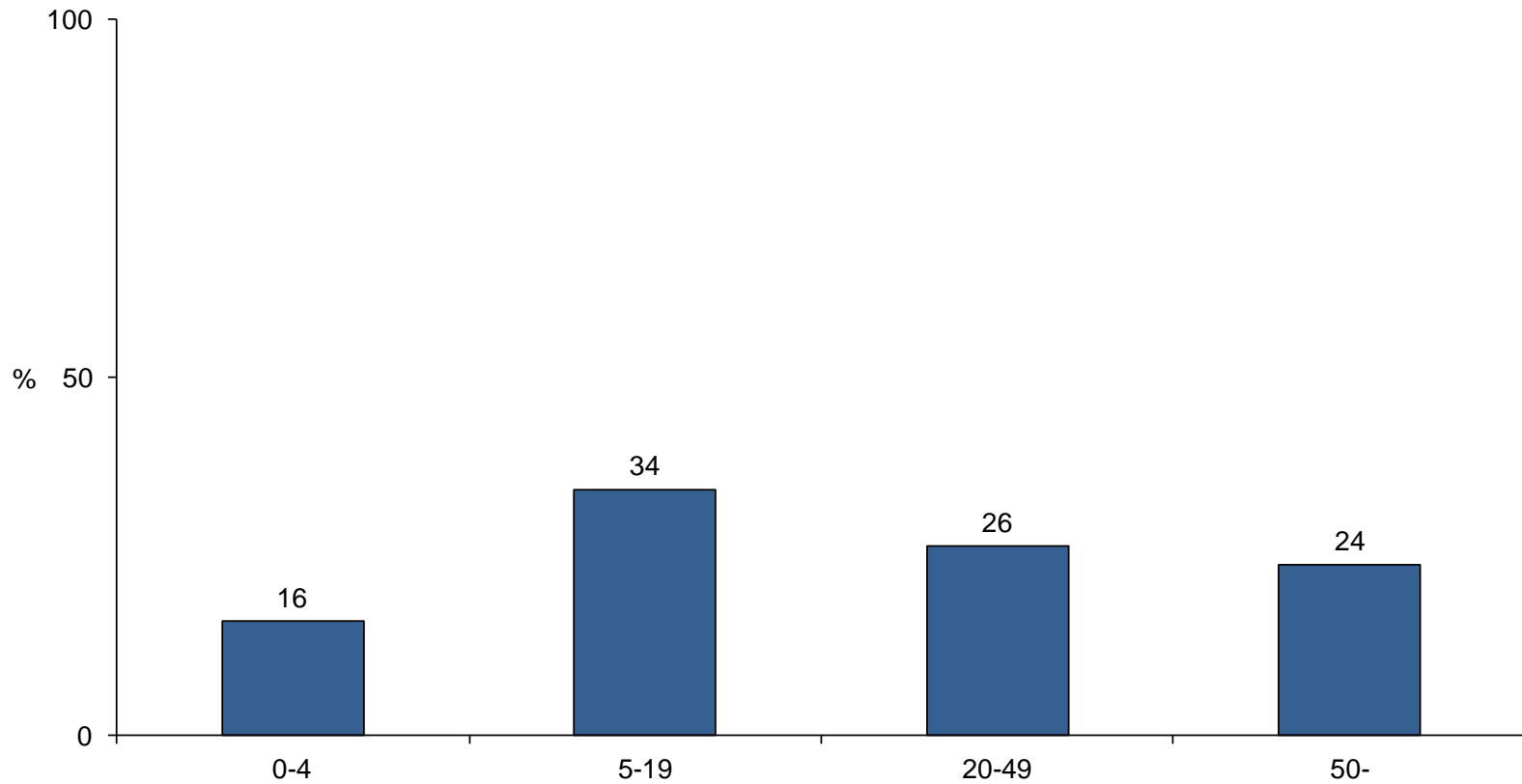

Anställd på...

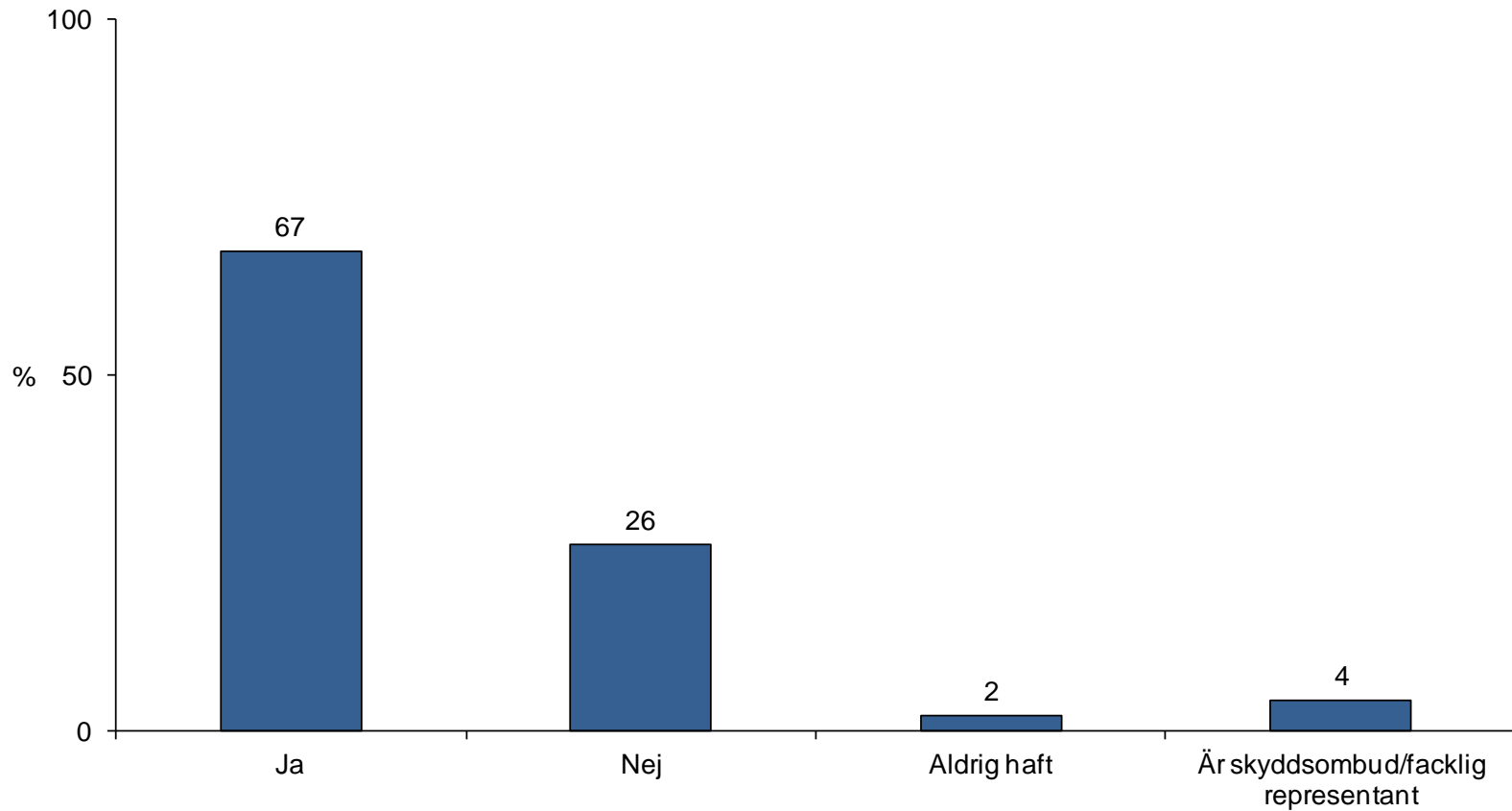
(Bas: 45)

Antal anställda (räkna inte med dig själv): (Bas: 38)

Finns det något skyddsombud/facklig representant i organisationen/företag? (Bas: 46)

Resultat – Arbetstagare

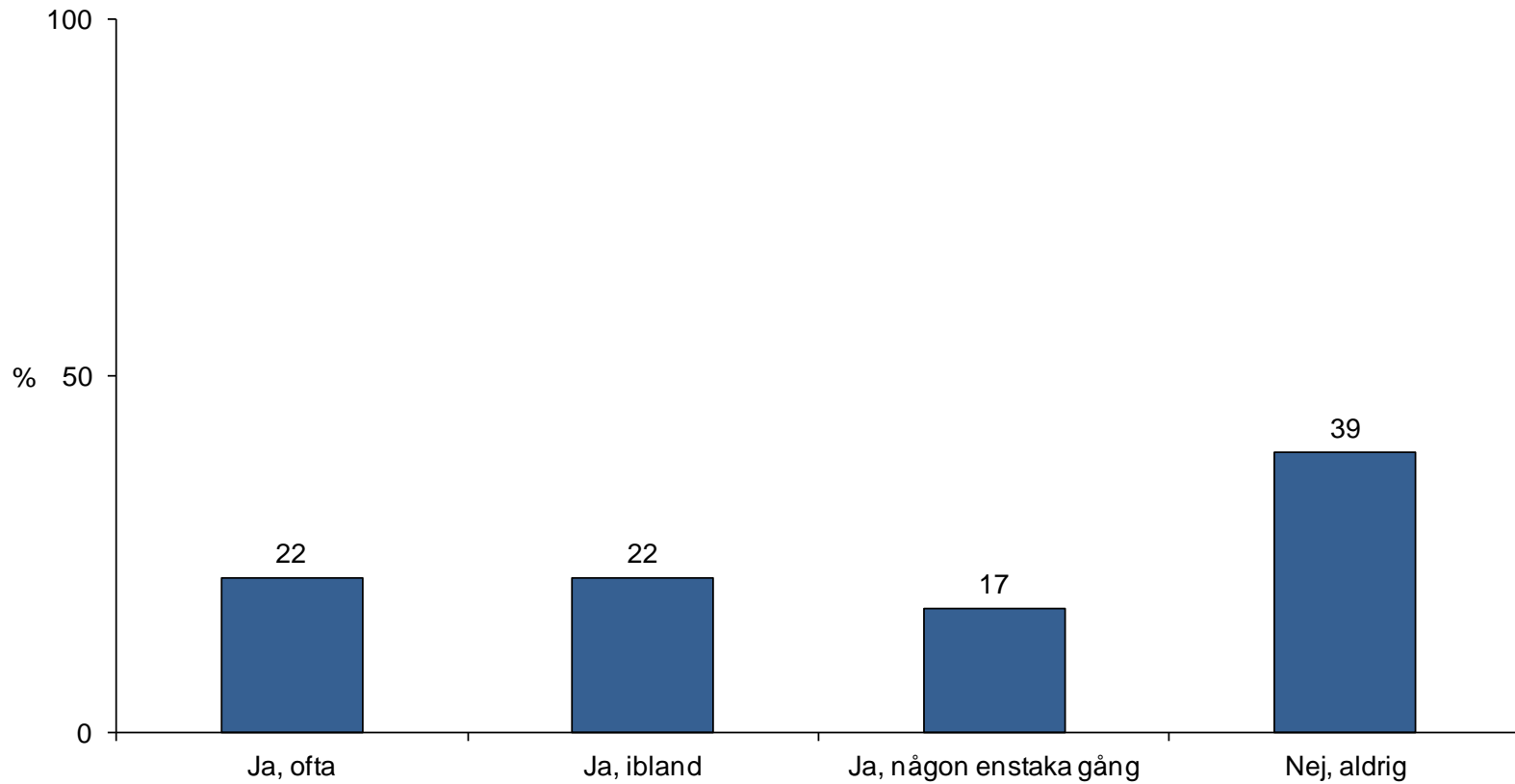
Sammanfattning: Arbetstagare

- 61 procent brukar delta i arbetet att ta fram ett anbud. 22 procent svarar att de oftast gör det medan 22 procent svarar ibland och 17 procent någon enstaka gång.
- 63 procent upplever att den som beställer tjänsten har ganska eller mycket goda kunskaper om arbetssituationen.
- 85 procent svarar att företaget har en aktuell arbetsmiljöpolicy.
- 86 procent instämmer i att de har en bra arbetsmiljö.
- 68 procent upplever att det är ganska vanligt att företag i branschen inte fullt ut lever upp till gällande arbetsmiljökrav för att kunna erbjuda lägre priser i upphandlingar.
- 34 procent instämmer inte i att de har möjlighet att påverka utformningen av de anbud företaget lämnar till beställaren.

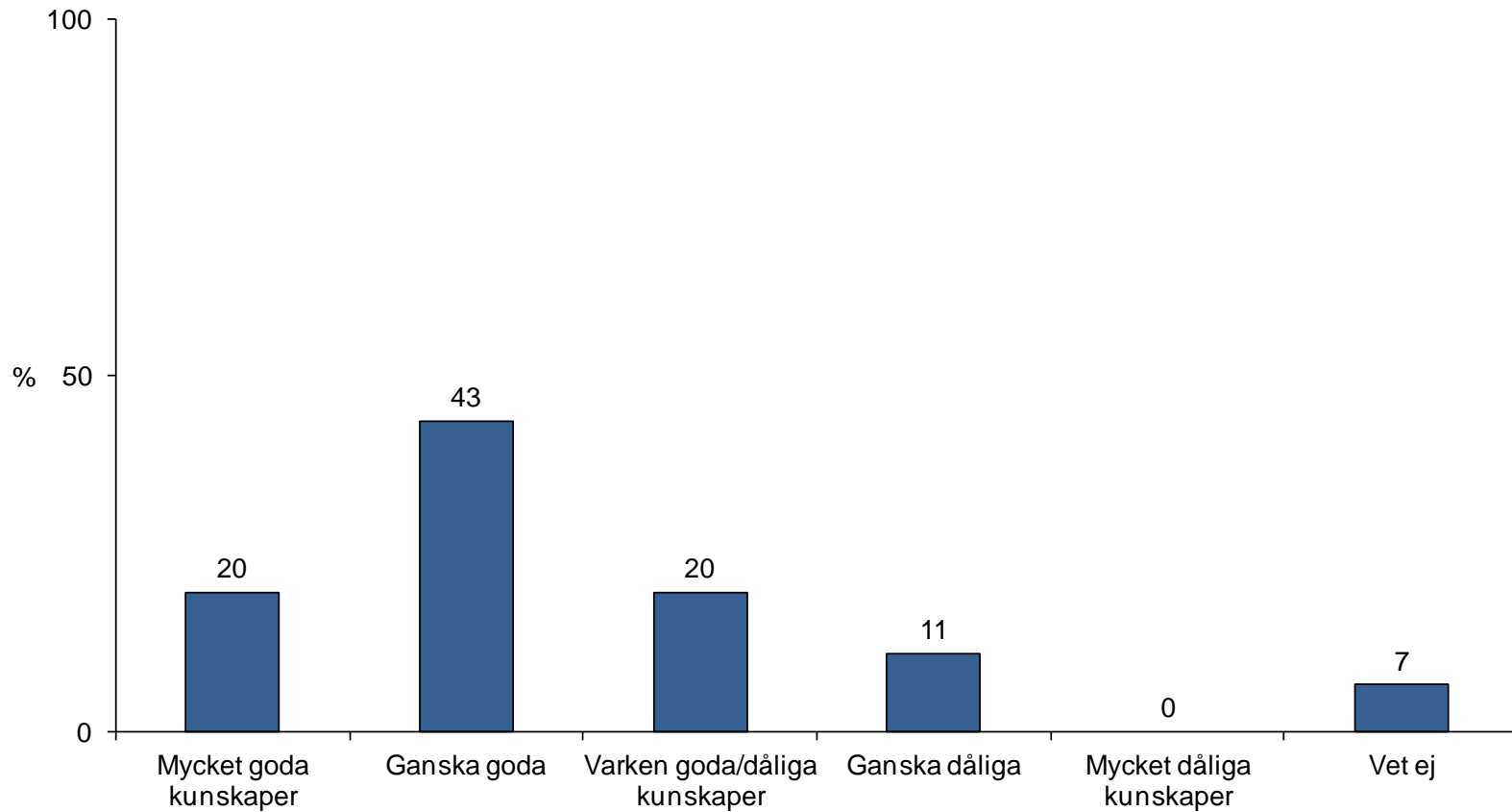
Sammanfattning: Anbudsgivare/Arbetsgivare

- 71 procent instämmer i att de har möjlighet att påverka sin arbetssituation när det gäller arbetsbelastning /stress.
- 66 procent instämmer i att de har möjlighet att påverka sin arbetssituation när det gäller arbetstid.
- 56 procent instämmer i att de har möjlighet att påverka val av utrustning och påverka utformning av arbetsplatsen.
- 61 procent bedömer att arbetsgivaren åsidosätter arbetsmiljön. 11 procent svarar att de alltid gör det medan 15 procent svarar ibland och 35 procent någon enstaka gång.
- 59 procent upplever att möte på en mäsas är ett bra sätt att träffa arbetsmiljöverket.

Brukar du delta i arbetet när din arbetsgivare tar fram ett erbjudande? (Bas: 46)

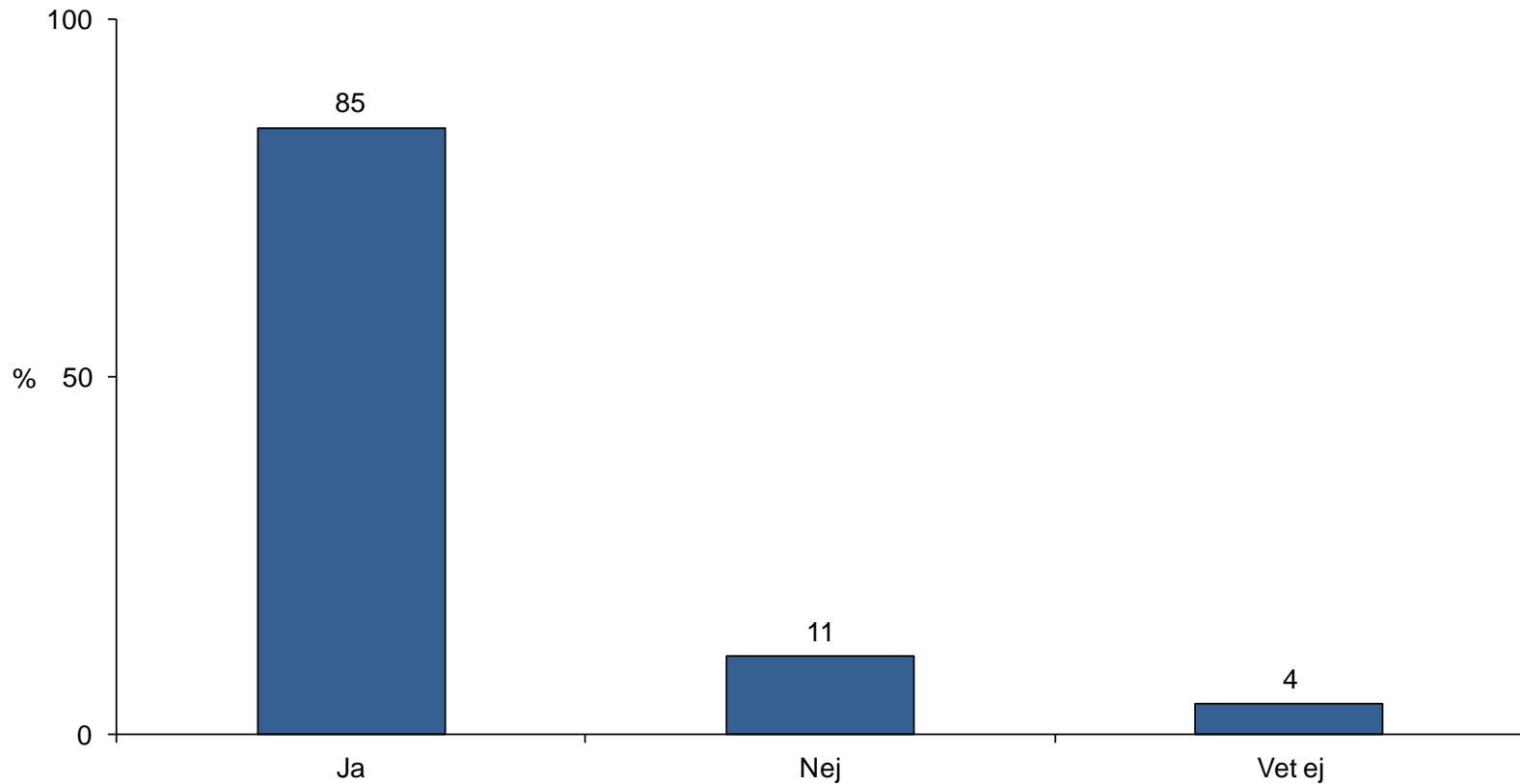

Hur goda kunskaper upplever du att den som beställer tjänsten som du utför, har om din arbetsituation? (Bas: 46)

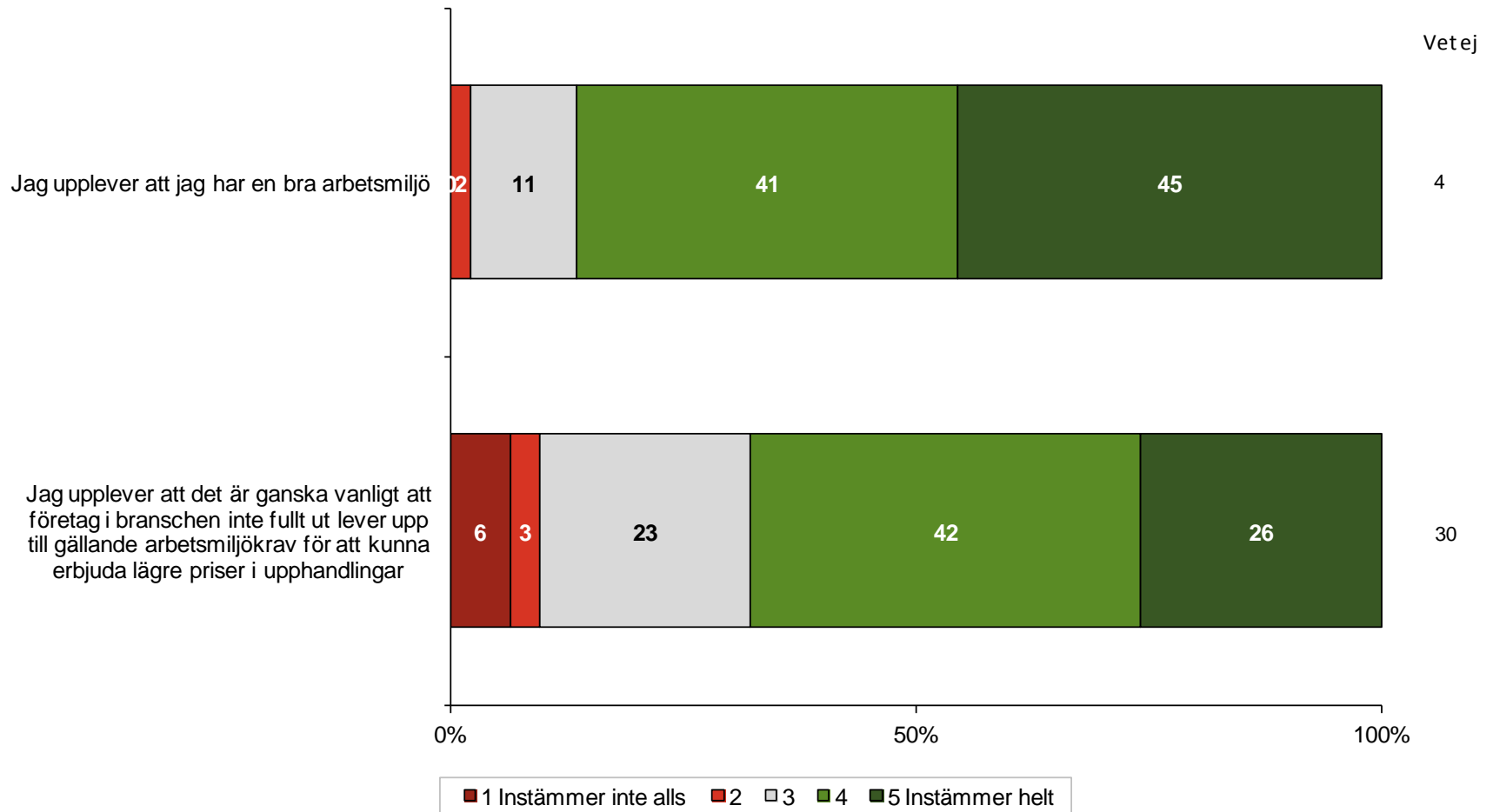

Resultat – Arbetsmiljö

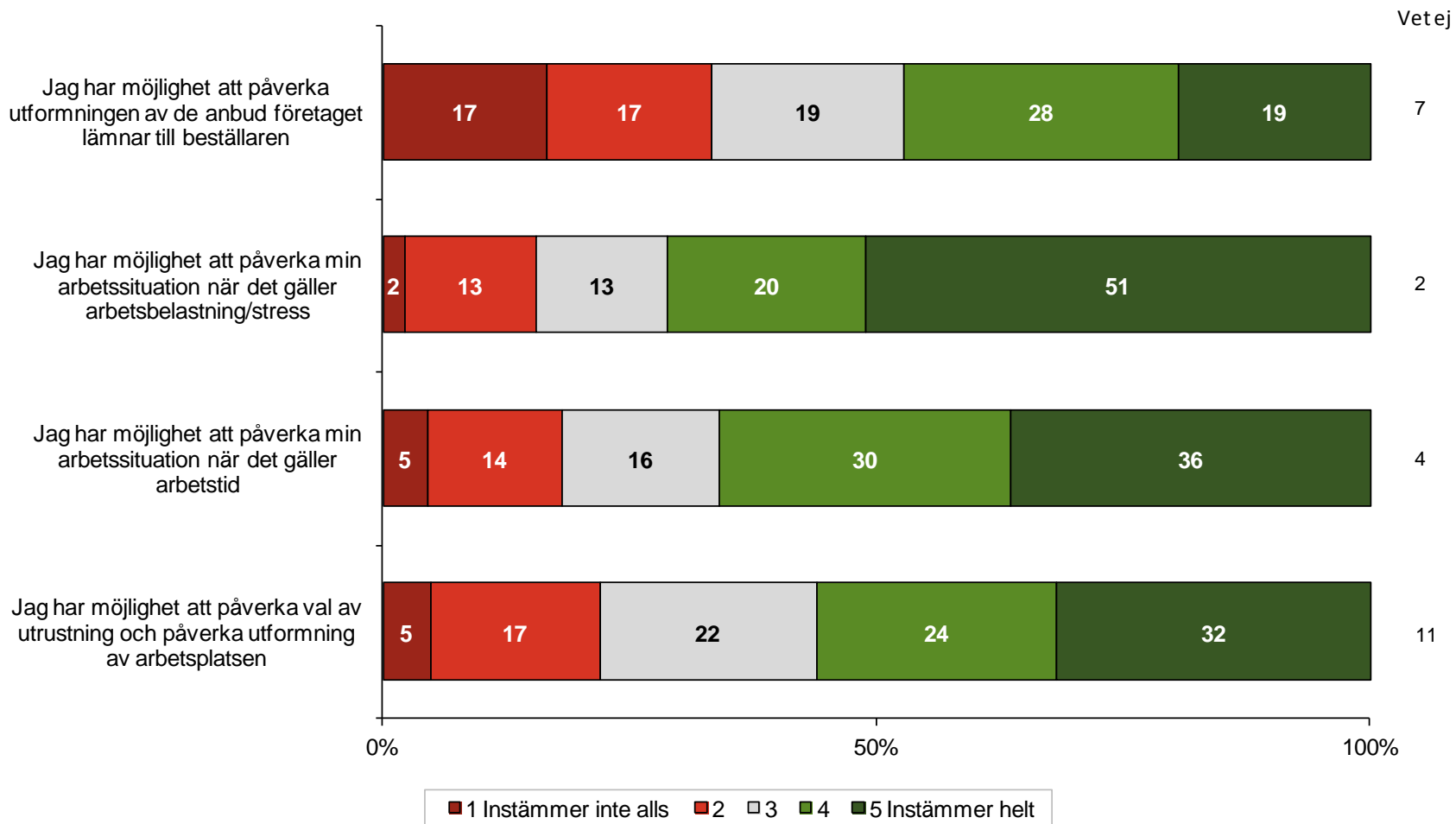
Det företag jag jobbar för har en aktuell arbetsmiljöpolicy (Bas: 46)

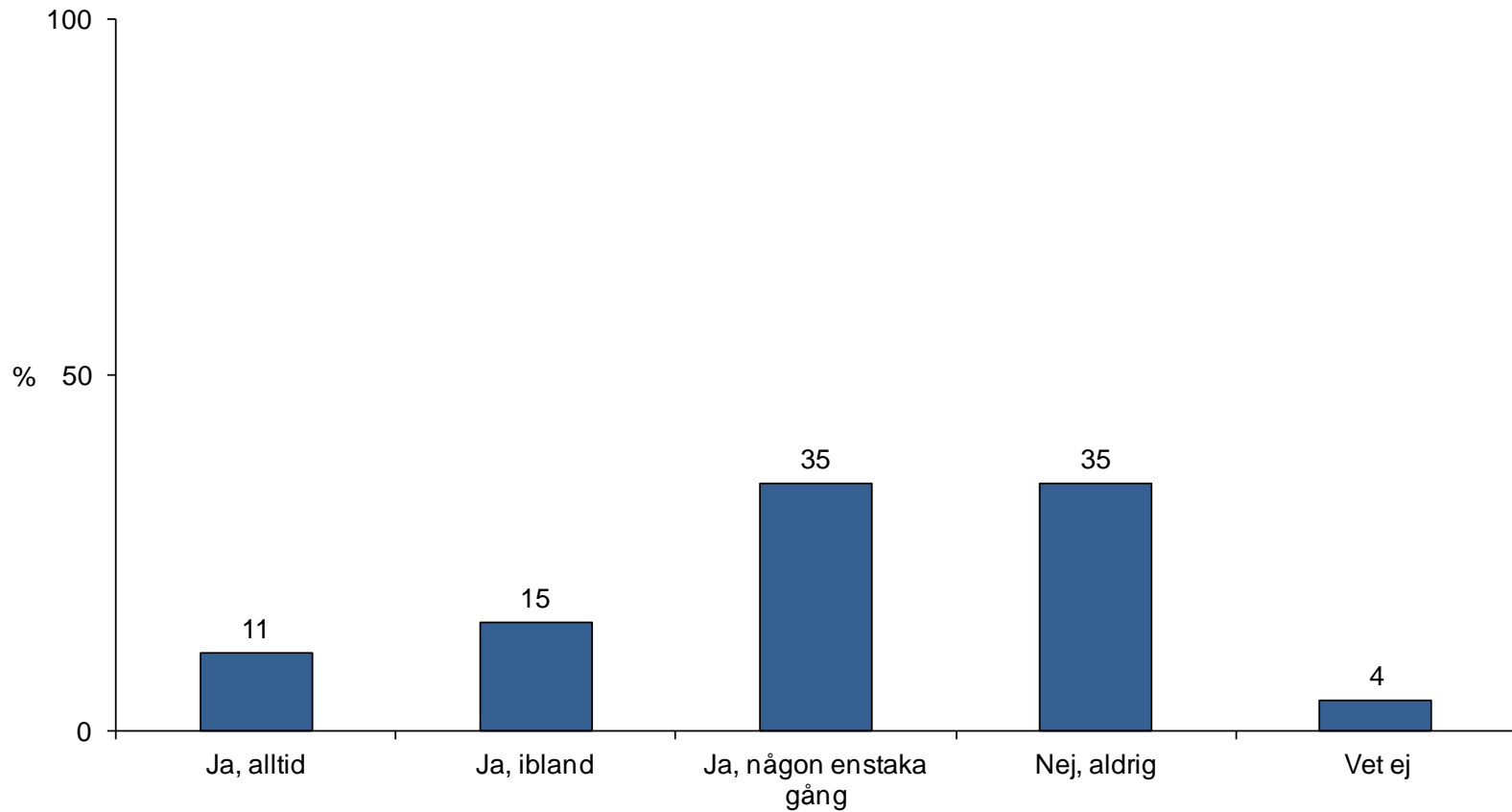
Hur väl instämmer du i följande påståenden?

Hur väl instämmer du i följande påståenden?

Bedömer du att din arbetsgivare åsidosätter arbetsmiljön? (Bas: 46)

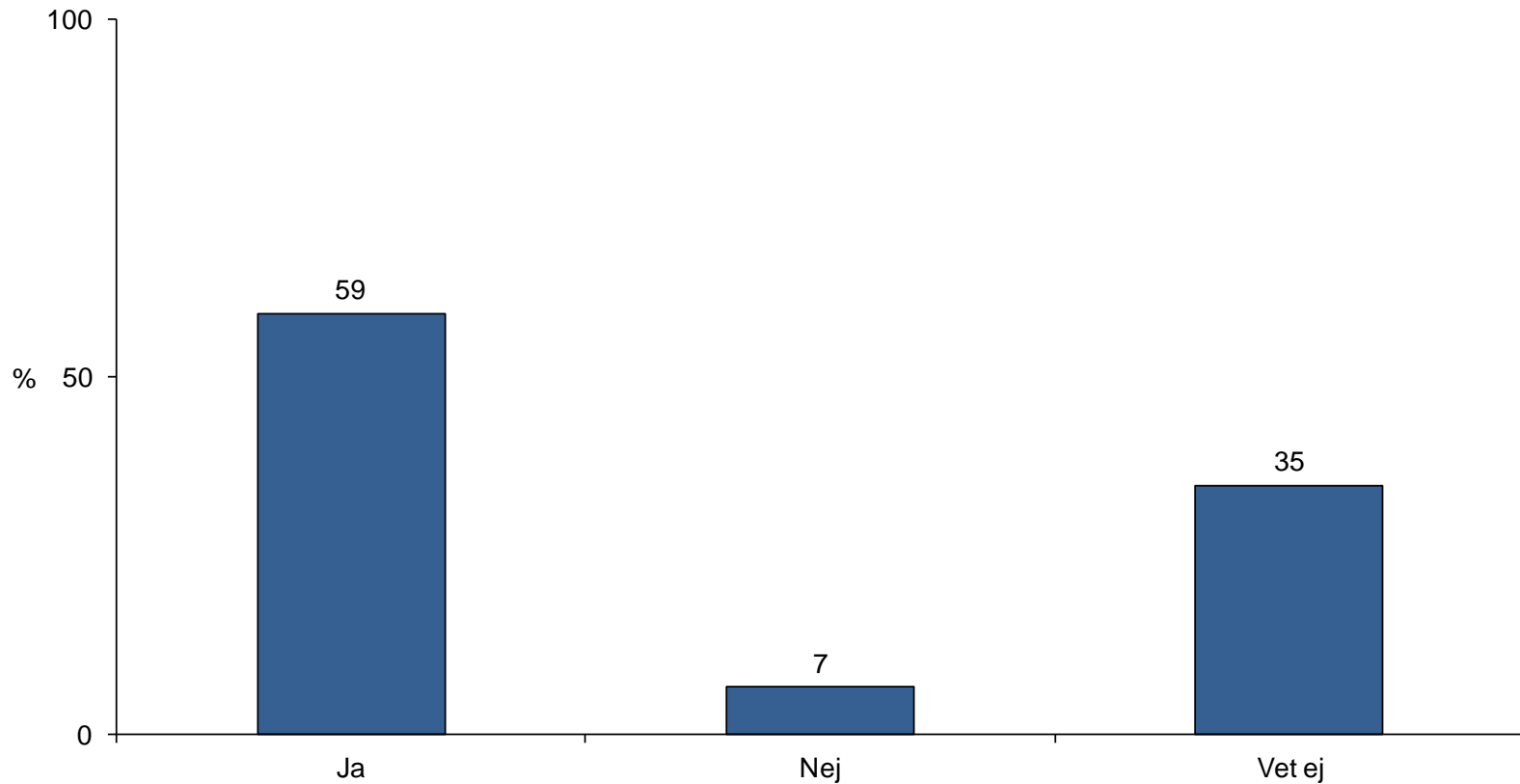

Vad är arbetsmiljö för dig? Nämn en viktig faktor.

- Hur bekvämt det är att arbeta på platsen
- Trygghet
- Rätt utrustning
- Att det finns material att tillgå och information samt löpande utbildning.
- Stress
- Att det ska vara organisation
- Bekvämt
- God stämning
- Att vara säker
- Bra ergonomi
- Bra höjd på bänkar
- Bra klimat
- Bra redskap
- Det är hela konceptet med min arbetsplats. Allt från konflikthantering till den fysiska platsen
- Ej trångt
- Faktor
- Flexibilitet
- Helheten
- Ingen mobbing , personal är sedda, rotationer på arbetsplatsen, redskap för tunga lyft
- Kreativitet
- Kultur
- Lugn
- Lugn
- Ren
- Samarbete
- Stressfritt
- Tider
- Trivsamt
- Trivsel
- Trivsel
- Trivsel
- Trivsel
- Trivsel
- Trygghet
- Trygghet
- Trygghet

Är den här typen av möte (mässa) ett bra tillfälle för dig som jobbar med upphandlingar att träffa Arbetsmiljöverket?

(Bas: 46)

Vad skulle också kunna vara ett alternativ för dig, för att få veta mer om Arbetsmiljöverket?

- Synligare och tillgängligare
- Jag läser ofta på Arbetsmiljöverkets hemsida samt att vi har regelbundna kontroller, för att säkerställa en bra miljö
- Kontaktombud
- Google
- Hemsidan, prata m handläggare
- Internet
- Web
- Google
- Besök
- Media
- Mail
- Blanketter
- Hemsida
- Kontakta dem
- Möten inom kommun med alla restauranger
- Hemsidan

Slutsatser

Undersökningen visar att det finns såväl gemensamma synpunkter som frågor där de olika målgruppernas upplevelser skiljer sig åt. Nedan listas och kommenteras några slutsatser som kan dras av undersökningen:

- Samtliga upphandlare (få svar) instämmer i att det är ganska vanligt att leverantörer inte fullt ut lever upp till gällande arbetsmiljökrav för att kunna erbjuda lägre priser. 70 procent av anbudsgivarna instämmer i påståendet och nästan tre av 10 anbudsgivare uppger att de förlorat anbud till leverantörer som brister i arbetsmiljön för att få ned kostnaderna. Samtidigt uppger de flesta medarbetarna (86 procent) att de upplever att de har en bra arbetsmiljö. Upphandlarna är mer tveksamma till att arbetstagarna erbjuds en god arbetsmiljö.
- Upphandlarna (få svar) instämmer inte på ett tydligt sätt att de ofta ställer krav på beskrivning av arbetsmiljöpolicy i upphandlingarna och de följer inte heller upp så att policyn i så fall efterlevs. Knappt två av tre anbudsgivare upplever att det ofta ställs krav på arbetsmiljöpolicy. De är överens med upphandlarna om att policyn i lägre utsträckning följs upp.
- Leverantörerna anser att arbetsmiljö bör vara ett prioriterat område vid upphandlingar. Däremot finns som nämnts ovan hos upphandlarna, en viss tveksamhet om så verkligen är fallet.
- Hos anbudsgivarna finns också en tveksamhet om upphandlarna verkligen ställer relevanta krav för att säkerställa en tjänst av god kvalitet. 36 procent instämmer inte alls i att utvärderingskriterierna oftast tar hänsyn till såväl kvalitetsaspekter som pris. Det finns också en tveksamhet hos anbudsgivarna om utvärderingskriterierna tar hänsyn till arbetstagarnas arbetsmiljö.

Slutsatser

- Sex av 10 arbetstagare uppger att det händer att arbetsgivaren åsidosätter arbetsmiljön. 11 procent svarar alltid, 15 procent ibland och 35 procent att det händer någon enstaka gång.
- Både upphandlare och anbudsgivare ger uttryck för att uppföljningen av anbuden kan bli bättre. Att följa upp så att anbudsgivarna lever upp till sina åtaganden i enlighet med inlämnat anbud bör rimligen vara ett viktigt moment för att säkerställa såväl kvalitet i tjänsten som en god arbetsmiljö för dem som utför arbetet.
- Anbudsgivarna och arbetstagare är mer positiva än upphandlarna till att möta Arbetsmiljöverket på mässor. De upphandlare som intervjuats uppger i hög utsträckning att de har de kunskaper och underlag de behöver.
- De viktigaste kraven som upphandlare bör ställa för att säkerställa en god arbetsmiljö är att anbudsgivarna visar på att de följer lagstiftningen om arbetstider och dess förläggning. Andra viktiga frågor att säkerställa är att företagen ska ha kunskap i förebyggande av hälsa och säkerhet samt att de visar på att de bedriver ett systematiskt arbetsmiljöarbete.

Kontakt Markör

För frågor kontakta:

- Peter Linsér
- peter.linser@markor.se
- 070-697 85 05

